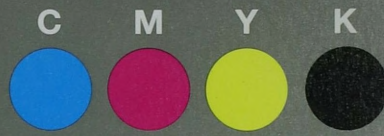

Grey Scale #13

DANES-PICTA .COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

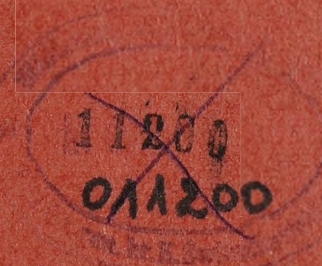
Egz. Nr 1

61

plk dr Kazimierz GOCYŁA

PODSTAWOWE PROBLEMY UŻYCIA DYWIZJONU
RAKIET TAKTYCZNYCH I ARTYLERII DYWIZJI
W OBRONIE

str 56 #

359/4

WARSZAWA

MARZEC

1968

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

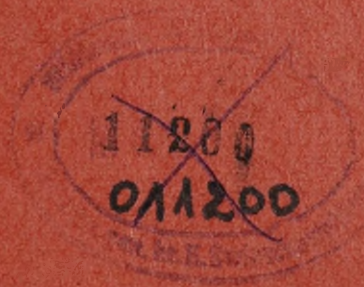

Egz. Nr 1

61

plk dr Kazimierz GOCYŁA

**PODSTAWOWE PROBLEMY UŻYCIA DYWIZJONU
RAKIET TAKTYCZNYCH I ARTYLERII DYWIZJI
W OBRONIE**

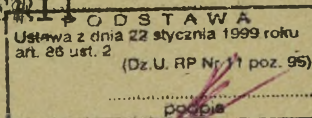
str 56 $\frac{1}{2}$

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im.gen.broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

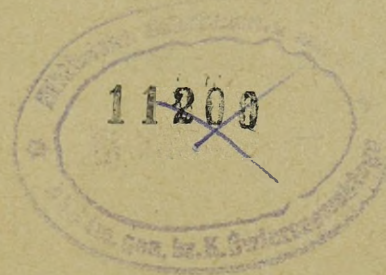
ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TAKTYKI WRiArt.

Egz. Nr. 1

płk prof. J. STACHOWSKI

płk dr Kazimierz GOCYŁA

"PODSTAWOWE PROBLEMY UŻYCIA DYWIZJONU
RAKIET TAKTYCZNYCH I ARTYLERII DYWIZJI W OBRONIE"

R E M B E R T Ó W

M A R Z E C

1 9 6 8 r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
KATEDRY TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII
im.gen.broni Karola Świerczewskiego

35914

T r e ś ć

Wstęp.

I. Zadania ogniowe drt i artylerii dywizji w obronie.

1. Charakterystyka zadań ogniowych w warunkach organizacji obrony w styczności z nieprzyjacielem.

2. Właściwości zadań ogniowych w warunkach organizacji obrony bez styczności z nieprzyjacielem.

II. Możliwe wzmocnienie i podział artylerii dywizji.

III. Ugrupowanie bojowe dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji.

IV. Praca dowódcy i sztabu artylerii dywizji podczas organizacji i planowania działań dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii.

1. Praca dowódcy i sztabu artylerii dywizji w warunkach przechodzenia dywizji do obrony w styczności z nieprzyjacielem.

2. Praca dowódcy i sztabu artylerii dywizji w warunkach przechodzenia dywizji do obrony bez styczności z nieprzyjacielem.

V. Działanie dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji oraz dowodzenie nimi podczas walki obronnej.

Wstęp

Działalność dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii są ściśle związane z charakterem zadań i warunkami, w jakich dywizja przechodzi do obrony. Dywizja może przejść do obrony w toku operacji zaczepnej armii lub po przejściu przez nią do operacji obronnej. Zarówno w pierwszym jak i w drugim wypadku dywizja może przejść do obrony w styczności lub bez styczności z nieprzyjacielem. Najczęściej dywizja przejdzie do obrony będąc w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem - a mianowicie:

- przed rozpoczęciem przez armię operacji zaczepnej;
- w toku operacji zaczepnej armii dla odparcia przeciwnego uderzenia;
- dla osłony skrzydła nacierającej armii;
- dla utrzymania ważnych obiektów i rejonów na zagrożonym kierunku;
- w wyniku niepomyślnego przebiegu boju spotkaniowego;
- po osiągnięciu przez armię celów pierwszej operacji zaczepnej i osłony przegrupowania wojsk przygotowujących się do kolejnej operacji zaczepnej.

Wymienione wyżej przypadki przejścia dywizji do obrony mogą w określony sposób wpływać na organizację i charakter działalności dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii.

W wypadku przejścia dywizji do obrony przed rozpoczęciem przez armię operacji zaczepnej, ugrupowanie bojowe dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii od pierwszej chwili wejścia dywizji w styczność bojową z nieprzyjacielem może odpowiadać warunkom i zadaniom obrony. Będzie ono wynikiem powziętej uprzednio decyzji dowódcy artylerii dywizji zatwierdzonej przez dowódcę dywizji. Zadania ogniowe dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii mogą być częścią ogólnego planu realizowanego w celu wywalczenia przewagi ogniowej /głównie ognia jądrowego/ nad przeciwnikiem i stworzenia warunków powodzenia przygotowanej przez armię operacji zaczepnej. Równocześnie z realizacją planu działania dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w obronie mogą być przedsięwzięte poczynania

przygotowujące podległe dowódcy artylerii dywizji pododdziały do działań zaczepnych o ile w planach armii przewiduje się zaangażowanie dywizji do operacji zaczepnej. Przedsięwzięcia te mogą wyrażać się w częściowym przegrupowaniu pododdziałów, zmianie podporządkowania, przydziale nowych środków wzmocnienia, uzupełnieniu amunicji i wszelkich zapasów materiałowych oraz wzmożeniem działalności artyleryjskich organów rozpoznania. Plan działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji w obronie będzie w rezultacie powyższego przystosowywany do szybkiego zastąpienia go opracowanym w międzyczasie planem działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji w natarciu. Przechodząc do obrony w toku natarcia, dywizja z zasady broni rejonu o szerokości odpowiadającej szerokości dotychczasowego pasa natarcia bez poważniejszych zmian ugrupowania bojowego, co niewątpliwie może poważnie wpłynąć na ugrupowanie bojowe dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii, jak również na ich możliwości manewru ogniem.

Przejście dywizji do obrony nie następuje w jednym, krótkim czasie. Działania obronne jednych oddziałów dywizji mogą przebiegać równoległe z działaniami zaczepnymi/celem uchwycenia dogodniejszych rubieży obrony/ innych pododdziałów, co przed dywizjonem rakiet taktycznych i artylerią dywizji stworzy konieczność wykonywania zadań ogniowych równocześnie na rzecz obrony jak i natarcia. Nieunikniona konieczność przegrupowania pododdziałów / w miarę stabilizacji obrony/, mniejszy z zasady w stosunku do działań zaczepnych ilościowy przydział rakiet i amunicji wpłynie na obniżenie możliwości ogniowych. Walka obronna dywizji może nasuwać konieczność utrzymania przez dłuższy czas bronionego rejonu pod naporem silniejszego przeciwnika, co - dla uodpornienia przed różnego rodzaju ogniem - zmusza a jednocześnie stwarza warunki /więcej czasu/ do pełniejszej rozbudowy inżynierskiej stanowisk startowych dywizjonu rakiet taktycznych i stanowisk ogniowych artylerii. Dla realizacji manewru sprzętem

w toku walki obronnej rozbudowuje się kilka rejonów stanowisk startowych dla dywizjonu rakiet taktycznych jak również kilka rejonów stanowisk ogniowych artylerii.

Rola odwodu przeciwpancernego w stosunku do potrzeb natarcia niewspółmiernie wzrośnie. Zajdzie zatem konieczność opracowania dla niego przez sztab artylerii dywizji odpowiedniego planu działania. Ponieważ główna uwaga dowództwa oraz sztabu wojsk raketowych i artylerii armii będzie zwrócona na działalność oddziałów raketowych i artylerii zaangażowanych w działaniach zaczepnych /na kierunkach działania głównych sił armii/ - wzrośnie znacznie samodzielność dowódcy artylerii dywizji w podejmowaniu decyzji użycia środków raketowych i artylerii. Zmniejszą się zarazem możliwości działania armijnych środków raketowych na kierunku dywizji prowadzącej walkę obronną.

Nie częstym, jednak nie wykluczonym wypadkiem będzie organizowanie przez dywizję obrony bez styczności z nieprzyjacielem. Może to być dywizja pierwszego lub drugiego rzutu armii. Będąc w pierwszym rzucie armii^{x/} - dywizja może organizować pas przełamania. W takich warunkach dywizja będzie bronić z zasady rejonu o większej szerokości niż w obronie organizowanej w styczności z nieprzyjacielem. Dywizja będzie mieć równocześnie mniej środków, ponieważ z zasady nie zostanie wzmocniona pododdziałami artylerii, a przydzielony limit rakiet i amunicji będzie mniejszy niż w natarciu. Wpłynie to decydująco na ograniczenie możliwości ogniowych dywizji, podkreśli konieczność koncentracji wysiłku ogniowego na ściśle wybranych kierunkach /w rejonach/ decydujących o trwałości obrony, stworzy potrzeby przygotowania większej ilości rejonów stanowisk startowych i stanowisk ogniowych dla zapewnienia możliwości realizacji

x/ Np. dla wojsk NRD lub Radzieckiej Grupy Armii w NRD - wypadek zasadniczy; dla naszych wojsk w aktualnych warunkach geopolitycznych - wypadek rzadki lecz nie wykluczony.

manewru sprzętem. Rozciągnięcie działalności dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji na stosunkowo szerokim froncie stworzy konieczność odpowiedniego dostosowania systemu organizacji dowodzenia i kierowania ogniem do nowych potrzeb. Wyrazi się to w szerszej organizacji łączności dowodzenia, w daniu szefom artylerii pułków /dowódcom artylerii pododdziałów/ niejednokrotnie większej samodzielności w planowaniu zadań ogniowych i kierowaniu ogniem.

Organizacja pasa przesłaniania zwiększy potrzeby ogniowe, bowiem działające w nim wojska/ oddział wydzielony/ będą wymagały odpowiedniego wsparcia ogniem artylerii. Walka wojsk w pasie przesłaniania zwiększy możliwość powstania w ugrupowaniu bojowym /marszowym/ podchodzących wojsk nieprzyjaciela opłacalnych celów dla uderzeń jądrowych lub rakietami z ładunkiem chemicznym wykonywanych środkami dywizjonu rakiet taktycznych.

Niezależnie od okoliczności przejścia do obrony, od stawianych dywizji zadań - jedno jest niewątpliwe: dywizja będzie musiała walczyć z silniejszym od siebie przeciwnikiem. Przed środkami ogniowymi dywizji staną liczne zadania ogniowe przerastające ich możliwości. Dlatego celem najracjonalniejszego wykorzystania mocy ogniowej środków dywizji od dowódcy artylerii dywizji i jego sztabu, od dowódców oddziałów i pododdziałów wymaga się gruntownej znajomości zasad wykorzystania w walce dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii, wymaga się elastyczności w rozumowaniu i w podejmowaniu decyzji oraz unikania schematyzmu.

I. Zadania ogniowe drt i artylerii dywizji w obronie

1. Charakterystyka zadań ogniowych w warunkach organizacji obrony w styczności z nieprzyjacielem.

A. Zwalczanie środków napadu jądrowego oraz artylerii nieprzyjaciela.

Do środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, które dywizja w obronie będzie zwalczać - zaliczamy: wyrzutnie Honest John, haubice 203,2 i 155 mm, armaty 175 mm oraz wyrzutnie Davy Crockett. W pewnych warunkach środki dywizji będą uczestniczyć w zwalczaniu wyrzutni Sergeant występujących w związkach operacyjnych nieprzyjaciela. Z powyższego wynika, że problem zwalczania środków napadu jądrowego jest ściśle powiązany z zwalczaniem artylerii zarówno w warunkach stosowania broni jądrowej jak również w walce prowadzonej przy ciągłym zagrożeniu jej użycia. Jedynie moździerze nieprzyjaciela kalibru 120 i 160 mm mogą być zwalczane w/g ogólnych zasad instrukcyjnych.

Jakkolwiek nieprzyjaciel może dysponować wieloma typami środków napadu jądrowego, ich skuteczność działania, a tym samym stopień zagrożenia dla broniących się wojsk może być różny. Wynika to z tego, że artyleria nieprzyjaciela może strzelać pociskami jądrowymi o małym kilotonażu, od 0,05 KT do 2 KT, natomiast wyrzutnie Honest John strzelają raketami z ładunkiem jądrowym o mocy nawet 30 KT. Planując zwalczanie środków napadu jądrowego należałoby zatem uwzględnić potrzebę niszczenia w pierwszej kolejności wyrzutni Honest John a dopiero w następnej środków artyleryjskich.

W warunkach ograniczonych możliwości ogniowych dywizji w obronie, zwalczanie środków napadu jądrowego i artylerii jest trudnym przedsięwzięciem wymagającym przemyślenia i opracowania odpowiedniego planu. Na plan zwalczania środków napadu jądrowego i artylerii nieprzyjaciela złożą się między innymi następujące elementy:

- organizacja rozpoznania zapewniającego dostarczenie do sztabu artylerii dywizji wyczerpujących, nieprzerwanie napływających danych o interesującym nas sprzęcie przeciwnika oraz o jego możliwościach dotyczących wykorzystania sprzętu artyleryjskiego do wykonania uderzeń jądrowych;
- określenie okoliczności, w których stanie się konieczne użycie wszystkich środków i możliwości dywizji do równoczesnego obezwładnienia /zniszczenia/ rozpoznanych wyrzutni i artylerii nieprzyjaciela;
- określenie metody /reżimu/ ciągłego, codziennego zwalczania wyrzutni i artylerii nieprzyjaciela;
- określenie sił i środków do zwalczania wyrzutni i artylerii nieprzyjaciela;
- określenie i zrealizowanie przedsięwzięć zapewniających zmniejszenie skutków ognia artylerii bądź uderzeń jądrowych nieprzyjaciela.

Wymienione wyżej punkty planu zwalczania środków napadu jądrowego i artylerii przeciwnika wymagają rozwinięcia.

- Rozpoznanie powietrzne jest głównym źródłem wiadomości o wyrzutniach i artylerii nieprzyjaciela. Bierze się tu pod uwagę zdjęcia lotnicze oraz bezpośrednią obserwację prowadzoną przez obserwatorów artyleryjskich na samolotach i śmigłowcach. Ponieważ jednak w warunkach obrony przeciwnik będzie miał przewagę w powietrzu, siłą rzeczy rozpoznanie powietrzne zostanie poważnie ograniczone. W tej sytuacji należy maksymalnie wykorzystać techniczne środki rozpoznania naziemnego - jak rozpoznanie dźwiękowe, radiotechniczne /SNAR, NRS/ oraz jak najszerszej stosować rozpoznanie wzrokowe, naziemne, które w sprzyjających warunkach terenowych, atmosferycznych jest niejednokrotnie niezastąpione. Koniecznością się staje wykorzystywanie w maksymalnym stopniu grup rozpoznawczych, przenikających /pozostawianych / w ugrupowanie bojowe nieprzyjaciela i wykonujących zadania rozpoznania oraz kierowania ogniem.

- Ograniczone możliwości zwalczania środków napadu jądrowego i artylerii nieprzyjaciela w obronie dywizji wyma-

gają koncentracji wysiłku w odpowiednim miejscu i czasie dla osiągnięcia optymalnych rezultatów gwarantujących wykonanie przez dywizję zadania bojowego. Aktywna działalność ogniowa artylerii przeciwnika będzie miała między innymi za zadanie prowokowanie naszej artylerii do otwierania ognia, aby tą drogą rozpoznać jej ilość i ugrupowanie bojowe oraz wyczerpywać zapasy amunicji. Włączenie wszystkich środków ogniowych dywizji do walki z wyrzutniami i artylerią nieprzyjaciela jest celowe tylko w chwili stwierdzenia bezpośrednich przygotowań do rozpoczęcia przez nieprzyjaciela działań zaczepnych i po ich rozpoczęciu.

Nie można stosować szerszych ograniczeń w działalności środków dywizji w wypadku konieczności /możliwości/ zniszczenia środków jądrowych nieprzyjaciela, za które należy uważać rakiety z głowicami jądrowymi, składy artylerijskiej amunicji jądrowej oraz sprzęt załadowany rakietami jądrowymi lub amunicją jądrową. W tych wypadkach może się okazać celowe i niezbędne włączenie do akcji takiej ilości środków /raket, artylerii, lotnictwa, grup specjalnych/, jakiej wymagają okoliczności.

- Działalność ogniowa artylerii dywizji w obronie z wyjątkiem okoliczności omówionych poprzednio, wymaga ścisłego ograniczenia i planowego działania. Ograniczeniu powinny podlegać wszystkie środki ogniowe: moździerze, środki przeciwpancerne i artyleria od szczebla batalionu do dywizji. W tym celu sztab artylerii dywizji określa codzienne dopuszczalne zużycie amunicji oraz instruuje podwładnych poprzez odpowiednie wytyczne o okolicznościach i metodach prowadzenia ognia. Wytyczne wymagają ciągłej modyfikacji uwzględniającej charakter i metody działania nieprzyjaciela, które też nie będą schematyczne i niezmienne. W rezultacie powyższych ograniczeń jesteśmy w stanie zgromadzić odpowiednie zapasy amunicji /dopełnić zapasy ruchome i ewentualnie zgromadzić pewne ilości zapasów doraźnych/ oraz utrudnić nieprzyjacielowi ustalenie ilości środków obrony oraz ich ugrupowanie.

- Walka z środkami napadu jądrowego i artylerią nieprzyjaciela wymaga zaangażowania wszystkich dostępnych środków zdolnych do skutecznego włączenia się w walkę. Obok środków raketowych i artylerii dywizji, które nie wymagają specjalnego komentarza, jest celowe zwrócenie większej uwagi na lotnictwo oraz na grupy specjalne. Wiadomo bowiem, że możliwości artylerii w zwalczaniu baterii 155 mm haubic M-109 nieprzyjaciela są bardzo ograniczone, jeśli przyjąć, że baterie M-109 wymagają obezwładnienia podobnie jak czołgi, że baterie M-109 ugrupowują się co najmniej na powierzchni 6 hektarów. Wiadomo również, że główny trzon artylerii nieprzyjaciela stanowią baterie haubic 155 mm M-109. Jeśli uwzględnić jeszcze fakt, że w obronie trudno będzie angażować do zwalczania jednej baterii artylerii M-109 dywizjon własnej artylerii /dywizjon artylerii gwarantuje w określonym stopniu osiągnięcie celów obezwładnienia/ - dochodzimy do wniosku, że w walce z artylerią nieprzyjaciela w określonych warunkach, skuteczniejsze jest lotnictwo. Np. do obezwładnienia jednej baterii artylerii i zadania jej strat w granicach 30 % wystarcza uderzenie 5 par samolotów myśliwsko - bombowych "Su 7b" lub 7 - 3 par samolotów myśliwsko-szturmowych "Lim 6 bis". Dlatego też dowódca artylerii dywizji powinien przedstawić dowódcy dywizji racjonalne, celowsze wykorzystanie ognia artylerii do innych zadań i skłonić go do wykorzystania lotnictwa dla zwalczania baterii M - 109.

Następnym środkiem, wymagającym szerszego wykorzystania niż w działaniach zaczepnych, na co pozwala czas i zmusza konieczność, są grupy specjalne. Pozostawione w opuszczonym terenie bądź przerzucane w ugrupowanie nieprzyjaciela grupy specjalne dysponujące odpowiednim składem i uzbrojeniem powinny być w stanie niszczyć sprzęt artyleryjski nieprzyjaciela, wyrzutnie i składy ładunków jądrowych, a co najmniej w określonych momentach doprowadzić do przerwania działalności ogniowej pewnych baterii artylerii /wyrzutni HJ/ przez ich zaatakowanie i zmuszenie do samoobrony.

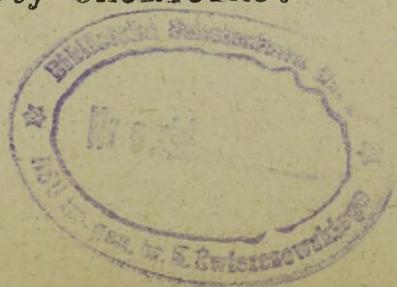
- Sztab artylerii dywizji organizuje przedsięwzięcia zmierzające do zmniejszenia skutków ognia artylerii /środków jądrowych/ nieprzyjaciela dla zachowania maksymalnych zdolności bojowych artylerii i dywizjonu rakiet taktycznych. Wypada zaliczyć do nich: wykonanie prac inżynieryjno-saperskich związanych z okopaniem sprzętu oraz zapewnieniem dróg manewru, maskowanie, przygotowanie stanowisk /ogniowych, startowych/ zapasowych i opracowanie odpowiedniego planu manewru. Byłoby również celowe przejście w bateriach artylerii na ugrupowanie bojowe plutonami, co wymagałoby jednak rozwiązania w pierwszej kolejności problemów łączności i kierowania ogniem.

W warunkach prowadzenia działań bojowych bez stosowania broni masowego rażenia artylerię przeciwnika zwalczą się według ogólnych zasad /obezwładnia się a niekiedy niszczy/. Pododdziały raketowe "HONEST JOHN" zwalczą się wówczas, jeżeli pozwalają na to możliwości dywizji. Takie traktowanie pododdziałów raketowych dyktowane jest koniecznością skupienia, w danych warunkach, wysiłku dywizji na zwalczaniu aktywnych środków ogniowych przeciwnika. Jeśli by okoliczności pozwalały na stwierdzenie przygotowań przeciwnika do użycia środków jądrowych, wyrzutnie "HONEST JOHN" zwalczą się/niszczą/ w pierwszej kolejności.

B. Zwalczanie zgrupowań uderzeniowych nieprzyjaciela w rejonach ześrodkowania, w marszu i na rubieżach rozwinięcia

prowadzone jest głównie środkami jądrowymi i chemicznymi dywizji oraz wyższego szczebla.

Dywizjon rakiet taktycznych wykonuje następujące zadanie: niszczy środki napadu jądrowego przeciwnika w rejonach ześrodkowania i rozwinięcia; niszczy /obezwładnia/ zgrupowania sił przeciwnika /głównie czołgów/ w rejonach ześrodkowania i na rubieżach rozwinięcia, w marszu - głównie przy przechodzeniu kolumn przez ciążniny/, przeprawy, lasy i miejscowości. Przy wykonywaniu tych zadań stosuje rakietę jądrową maksymalnej /wymaganej/ mocy oraz rakietę chemiczną.

Artyleria, szczególnie ciężka, obezwładnia /niszczy/ środki napadu jądrowego przeciwnika na stanowiskach startowych /ogniowych/; obezwładnia artylerię i moździerz, obezwładnia podchodzące i rozwijające się pododdziały czołgów i piechoty zmechanizowanej.

W działaniach bojowych bez stosowania broni masowego rażenia wymienione wyżej zadania /w granicach możliwości/ wykonuje się ogniem artylerii w ścisłym współdziałaniu z lotnictwem. Objętość zadań artylerii ograniczona będzie zasięgiem sprzętu, skutecznością ognia oraz posiadanymi zapasami amunicji. Do głównych zadań artylerii będzie można zaliczyć obezwładnianie artylerii przeciwnika, sił żywych i środków ogniowych w rejonach ześrodkowania, kolumn marszowych przy przechodzeniu przez ciałniny, lasy, przeprawy i miejscowości, pododdziałów czołgów i piechoty przeciwnika na rubieży rozwinięcia. W ^{miarę} możliwości artyleria niszczy wyrzutnie pocisków raketowych /załącznik Nr 1/.

C. Zwalczanie sił nieprzyjaciela atakujących przedni skraj pasa obrony dywizji realizuje się zarówno środkami jądrowymi /chemicznymi/ - jak i ogniem artylerii.

Dywizjon rakiet taktycznych niszczy w tym czasie nowo wykryte środki napadu jądrowego przeciwnika, niszczy pododdziały czołgów /piechoty zmechanizowanej/ rakietami jądrowymi i chemicznymi na kierunkach głównego uderzenia /na granicznych odległościach przed przednim skrajem, zapewniających bezpieczeństwo wojsk własnych/.

Artyleria stosując ogień ześrodkowane i zaporowe, obezwładnia pododdziały przeciwnika na kierunku głównego uderzenia stwarzając w połączeniu z uderzeniami jądrowymi zwarty system ognia przed przednim skrajem obrony; obezwładnia artylerię i moździerze, punkty obserwacyjne i dowodzenia oraz środki radioelektronicznego rozpoznania, na ich rubieżach rozwinięcia lub na podstawach wyjściowych realizowane środkami raketowymi oraz w toku walki o przedni skraj obrony głównie w oparciu o ogień artylerii, moździerzy i broni piechoty.

D. Zwalczenie sił nieprzyjaciela, które włamały się w głąb rejonu obrony. W razie włamania się nieprzyjaciela

w obronę, artyleria wzbrania mu rozprzestrzeniania się w głąb i w kierunku skrzydeł, stosując w tym celu ogień zaporowe i ześrodkowane dla ograniczenia jego ruchu i obezwładnienia zasadniczych sił w rejonie włamania. Skuteczna realizacja tego zadania w połączeniu z działalnością ognio-
wą dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii zwalczających środki napadu jądrowego nieprzyjaciela i jego odwody, powinny doprowadzić do chwilowego zahamowania /załamania/ natarcia i stworzyć sprzyjające warunki do wykonania kontrataku drugim rzutem w celu ostatecznego zniszczenia nieprzyjaciela w rejonie włamania.

Ogniowe przygotowanie i wsparcie kontrataku dywizji

Kontratak wykonywany drugim rzutem dywizji /odwodem/ jest zwrotem zaczepnym, w ramach którego działalność dywizjonu rakiet taktycznych, i artylerii dywizji będzie w zasadzie podobna do ich działalności w natarciu.

Dywizjon rakiet taktycznych wykonuje uderzenie /uderzenia/ na główne zgrupowanie przeciwnika w rejonie włamania oraz niszczy podchodzące odwody, które mogłyby wejść w rejon włamania. Stosuje się przy tym rakiety jądrowe i chemiczne. W wypadku wykonywania uderzenia na siły przeciwnika w rejonie włamania, stosuje się najczęściej rakiety z ładunkiem jądrowym mniejszej mocy, mając na uwadze nie stwarzanie drugiemu rzutowi dywizji trudności w wykonywaniu manewru, oraz zapewnienie wojskom będącym w styczności z nieprzyjacielem maksymalnego bezpieczeństwa. Przy niszczeniu odwodów przeciwnika stosuje rakiety jądrowe większej mocy oraz częściej rakiety chemiczne .

Pierwszym zadaniem artylerii jest zapewnienie wyjęcia i rozwinięcia drugiego rzutu /odwodu/ dywizji do kontrataku - przez: obezwładnienie /zniszczenie/ środków napadu jądrowego przeciwnika w ścisłym współdziałaniu z dywizjonem rakiet taktycznych, lotnictwem i działalnością grup specjalnych; obezwładnienie artylerii i moździerzy, środków

przeciwpancernych, szczególnie kierowanych pocisków przeciwpancernych, które mają warunki rażenia czołgów na rubieży rozwinięcia; niszczenie stanowisk i punktów dowodzenia, punktów obserwacyjnych i technicznych środków rozpoznania wykrytych na kierunku /w rejonie/ planowanego kontrataku.

Następnym zadaniem artylerii jest obezwładnienie sił przeciwnika na kierunku i skrzydłach kontrataku. Odnosi się to będzie głównie do punktów oporu, środków ogniowych zorganizowanych i rozwiniętych na rubieży, z której przeciwnik będzie usiłował załamać kontratak. Zadanie to wykonuje się w formie jednej - dwóch nawał ogniowych. Czas trwania nawał ogniowych zależy od planowanej gęstości obezwładnienia przeciwnika i od czasu potrzebnego na pokonanie przez kontratakujące pododdziały odległości od rubieży rozwinięcia do rubieży ataku. Jeżeli czas trwania nawały ogniowej jest większy od czasu potrzebnego pododdziałom na pokonanie wspomnianej odległości, nawałę ogniową rozpoczyna się odpowiednio wcześniej, tak, ażeby skończyła się w momencie podejścia kontratakujących pododdziałów do granic pasa bezpieczeństwa wykonywanego ognia.

Kolejnym etapem działalności artylerii jest ogniowe wsparcie kontrataku. Stosuje się w ramach tego zadania kolejne ześrodkowania ognia, ześrodkowania ognia wykonywane na żądanie pododdziałów piechoty /czołgów/, oraz ognie z obserwacji. Niezależnie od tego zwalcza się nowo wykryte środki napadu jądrowego przeciwnika, artylerię i moździerz. W wypadku wykonywania kontrataku w nocy, dodatkowym zadaniem artylerii jest oświetlenie pola walki /odcinków ataku/, stawianie dozorów świetlnych wytyczających kierunki kontrataku, a w wypadku potrzeby, rozniecanie pożarów w rejonie ugrupowania bojowego przeciwnika.

Odwód przeciwpancerny dywizji /pułków/ wykorzystywany jest dla osłony rubieży rozwinięcia /od czoła lub na skrzydłach/ oraz do niszczenia celów ogniem na wprost /w ramach ogniowego przygotowania kontrataku/.

W ogniowym przygotowaniu i wsparciu kontrataku bierze udział artyleria dyspozycyjna dowódcy dywizji /dywizyjna

grupa artylerii/, artyleria pułków znajdująca się na kierunku kontrataku lub w sąsiedztwie, gdzie przez manewr ogniem istnieje możliwość spotęgowania działalności ogniowej artylerii na korzyść kontrataku. W pewnych warunkach stosuje się manewr sprzętem.

Organiczna artyleria/moździerze/ kontratakującego oddziału wykorzystywana jest zgodnie z decyzją jego dowódcy /załącznik Nr 2/.

E. Osłona ogniem wyłomów w systemie obrony powstałych w wyniku uderzeń jądrowych przeciwnika.

Na kierunku głównego uderzenia przeciwnik może dokonać środkami jądrowymi wyłomu w systemie obrony. Pierwszym zadaniem dywizji będzie w tym wypadku wzbronienie przeciwnikowi wprowadzenia w wyłom poważniejszych sił /szczególnie czołgów/ oraz powiększenie go. W tym celu dywizjon rakiet taktycznych niszczy odwody /drugie rzuty/ przeciwnika, które mogłyby być wprowadzone w dokonany wyłom lub niszczy te siły, które się w nim znalazły.

Artyleria stosując ogień ześrodkowany i zaporowe wzbrania przeciwnikowi wejścia w wyłom. Gdy siły przeciwnika znajdują się w wyłomie, artyleria skupia wysiłek ogniowy na kierunku /w rejonie/ stwarzającym największe niebezpieczeństwo dla całości systemu obrony dywizji. Wykonuje w tym celu ogień ześrodkowany i zaporowy /na kilku kolejnych rubieżach/ obciążając siły żywe i środki ogniowe przeciwnika, punkty dowodzenia i obserwacji.

Odwód przeciwpancerny dywizji /odwody pułków/ rozwija się frontalnie /lub na skrzydle/, jeżeli dla zamknięcia wyłomu wprowadza się nowe siły, zamykając czołgom przeciwnika drogę w rejon wyłomu. Jeżeli nie ma warunków wzbronienia przeciwnikowi wejścia w wyłom, odwód przeciwpancerny dywizji rozwija się na kierunku zamykającym mu rozwinięcie powodzenia w głąb lub na skrzydło.

F. Oslonę styków /przerw/ między oddziałami i pododdziałami dywizji oraz oslonę skrzydeł realizuje się ogniem artylerii strzelającej z zakrytych stanowisk ogniowych, ogniem artylerii strzelającej na wprost /OPpanc/ wiążąc go w jeden system z ogniem broni ciężkiej piechoty i z systemem zapór inżynierskich. Wchodzi tu w grę przede wszystkim obserwowane ognie baterii /plutonów/ artylerii i moździerzy a w pewnych wypadkach ognie dywizyjne.

Biorąc pod uwagę, że luki między batalionami mogą wynosić do kilku kilometrów, a między pułkami pierwszego rzutu nawet znacznie więcej, należy stwierdzić, że tylko połączony wysiłek wszystkich wojsk może zapewnić skuteczną osłonę przerw między pododdziałami i oddziałami oraz osłonę ich skrzydeł.

G. Zwalczanie desantów powietrznych nieprzyjaciela. Treścią tego zadania jest zwalczanie taktycznych desantów nieprzyjaciela w czasie ich przelotu nad ugrupowaniem obronnym naszej dywizji, w czym biorą udział środki obrony przeciwlotniczej i broni strzeleckiej piechoty oraz zwalczanie desantów po ich wylądowaniu. Artyleria dywizji swym ogniem wzbrania nieprzyjacielowi zebranie rozproszonych sił w czasie lądowania w zwarte pododdziały, prowadząc w tym celu ognie wzbraniające i nękające siłami pojedynczych baterii. W drugiej kolejności artyleria wzbrania nieprzyjacielowi uchwycenia ważnych obiektów, punktów terenowych polepszających położenie desantu, a następnie dostosowuje swe ognie do potrzeb naszych pododdziałów i oddziałów przystępujących do likwidacji sił nieprzyjaciela. W pewnych warunkach korzystnie jest użyć do zniszczenia desantu środków jądrowych i chemicznych.

W określonych warunkach, w celu zerwania lub osłabienia i opóźnienia natarcia, armia organizuje zmasowane uderzenie środków jądrowych, lotnictwa i artylerii na siły przeciwnika znajdujące się w rejonach ześrodkowania /w rejonach wyjściowych, na podstawach wyjściowych/. W przedsięwzięciu tym mogą uczestniczyć środki dywizji, które wykonają zadania zaplanowane przez dowódcę wojsk raketowych i artylerii armii.

2. Właściwości zadań ogniowych w warunkach organizacji obrony bez styczności z nieprzyjacielem.

Wsparcie walki oddziałów wydzielonych działających w pasie przesłaniania.

Celem wsparcia walki oddziałów wydzielonych jest wyczerpanie sił nieprzyjaciela, zadanie mu jak największych strat oraz zmuszenie nieprzyjaciela do rozwinięcia się w ugrupowanie bojowe przed każdą rubieżą obrony pasa przesłaniania. W zadaniu uczestniczy artyleria przydzielona do oddziału wydzielonego oraz artyleria dyspozycyjna dowódcy artylerii dywizji. Artyleria oddziału wydzielonego wykonuje zadania bezpośrednio na korzyść walczących pododdziałów oddziału wydzielonego. Artyleria dyspozycyjna dywizji z tymczasowych stanowisk ogniowych prowadzi ogień do kolumn nieprzyjaciela, ostrzeliwuje przejścia, mosty i punkty terenowe, których nieprzyjaciel nie może obejść.

W tym okresie dywizjon rakiet taktycznych może wykonywać określone zadania ogniowe strzelając raketami z ładunkami chemicznymi a niekiedy i jądrowymi. Obiektami uderzeń dywizjonu rakiet taktycznych będą najczęściej kolumny wojsk nieprzyjaciela podchodzące z głębi bądź rozpoznane środki napadu jądrowego.

Zadanie artylerii podczas wsparcia ubezpieczeń bojowych polega na tym, żeby wzbronić nieprzyjacielowi prób rozpoznania rozmieszczenia głównych rejonów obrony i uchwycenia ich niespodziewanym atakiem z marszu w ślad za wycofującym się ubezpieczeniem. Zadanie to realizuje się głównie siłami baterii artylerii i moździerzy pułków pierwszego rzutu dywizji.

Zwalczanie sił głównych nieprzyjaciela podchodzących do przedniego skraju rejonu obrony.

Podchodzące pod osłoną ubezpieczeń siły główne nieprzyjaciela niszczy się uderzeniami jądrowymi i raketami z ładunkami chemicznymi dywizjonu rakiet taktycznych, współdziałającego w tym zakresie z oddziałami rakiet operacyjno-taktycznych i z lotnictwem.

W zadaniu tym uczestniczą również dywizjony artylerii ciężkiej. Obiektami rażenia są kolumny marszowe, pododdziały czołgów i piechoty nieprzyjaciela w rejonach wyjściowych do natarcia oraz w rejonach ześrodkowania.

Wzbranianie nieprzyjacielowi rozwijania podchodzących sił - obejmuje zwalczanie sił nieprzyjaciela przechodzących z rejonów ześrodkowania /lub z głębi/ w ugrupowanie bojowe na rubieży rozwinięcia lub zajmujących podstawy wyjściowe do natarcia. W zadaniu uczestniczą wszystkie środki dywizji stosując uderzenia jądrowe, chemiczne oraz ogień konwencjonalny.

Osłona ogniem artylerii zapór inżynierskich - rozbudowanych w pasie przesłaniania, przed rejonami obrony czołowych pododdziałów dywizji oraz w głębi. System zapór inżynierskich w obronie organizowanej bez styczności z nieprzyjacielem jest najczęściej znacznie rozbudowany, co nasuwa konieczność ściślejszego powiązania go z ogólnym systemem ognia artylerii i broni piechoty. Dla osłony zapór inżynierskich od czoła oraz przerw między nimi, artyleria wykonuje ognie zaporowe, ześrodkowane oraz ognie z obserwacji.

II. Możliwe wzmocnienie i podział artylerii dywizji

1. Wzmocnienie

Artyleria do ognia pośredniego

Dywizja przechodząca do obrony w toku natarcia pozostaje z zasady ze środkami, jakimi dysponowała w działaniach zaczepnych. Może więc mieć w tym wypadku jeden - dwa dywizjony z armijnej brygady artylerii armat. Może się jednak zdarzyć, że środki wzmocnienia zostaną dywizji odebrane całkowicie lub częściowo na krótko przed przejściem bądź po przejściu dywizji do obrony.

Dywizja organizująca obronę bez styczności z nieprzyjacielem pozostanie z zasady przy własnych środkach organicznych. W niektórych wypadkach otrzyma jeden - dwa dywizjony z armijnej brygady artylerii armat. Wzmocnienie dywizji może mieć

miejsce wówczas, jeżeli armia przechodzi do obrony całością swych sił. W innym wypadku środki armijne przydzielone zostaną dywizjom przeznaczonym do działań zaczepnych.

Ogólnie można przyjąć, że wzmocnienie dywizji w obronie wyniesie do dwóch dywizjonów artylerii z armijnej brygady artylerii armat.

W działaniach bojowych bez stosowania broni masowego rażenia, wzmocnienie dywizji może być na ogół większe, niekiedy nawet do brygady artylerii.

Artyleria przeciwpancerna

Działania obronne dywizja będzie prowadzić najczęściej bez wzmocnienia pododdziałami artylerii przeciwpancernej. W takiej sytuacji cały ciężar walki z czołgami nieprzyjaciela będzie spoczywał na czołgach, organicznych środkach przeciwpancernych oddziałów i pododdziałów dywizji wspomaganych niekiedy artylerią dywizyjną użytą do strzelania na wprost. Ogień przeciwpancerny wymienionych wyżej środków w połączeniu z skutecznymi uderzeniami rakiet z głowicami jądrowymi i ładunkami chemicznymi na pododdziały pancerne nieprzyjaciela jest w stanie załamać atak poważnej ilości czołgów.

Nie wyklucza się jednak wzmocnienia dywizji w pewnych sytuacjach armijnym pułkiem artylerii przeciwpancernej /Np. w wypadku działań obronnych dywizji spełniających osłonę skrzydła ugrupowania operacyjnego armii/. Takie bowiem wykorzystanie pułku jest niejednokrotnie skuteczniejsze aniżeli pozostawienie go w składzie odwodu przeciwpancernego armii, który miałby zadanie działania na kierunku odsłoniętego skrzydła w ugrupowaniu obronnym dywizji.

Środki rozpoznania

Wzmocnienie w środkach rozpoznania dywizja może otrzymać ze składu dywizjonu rozpoznania artyleryjskiego, występującego etatowo w armijnej brygadzie artylerii armat lub z samodzielnego dywizjonu rozpoznania artyleryjskiego sztabu wojsk raketowych i artylerii armii. Jeżeli dywizji zostanie przydzielony jeden lub dwa dywizjony artylerii z ar-

mijnej brygady artylerii armat, wówczas przydzielona zostanie część pododdziałów z dywizjonu rozpoznania artyleryjskiego. Może to być: bateria rozpoznania dźwiękowego, jeden pluton stacji radiolokacyjnych typu SNAR oraz pluton naziemnych stacji rozpoznawczych NRS-1. W odosobnionych wypadkach dywizja może otrzymać cały dywizjon rozpoznania artyleryjskiego. W wypadku braku wzmocnienia w artylerii, dywizja z zasady nie otrzymuje wzmocnienia w artyleryjskich środkach rozpoznania,

Oprócz wymienionych wyżej pododdziałów artyleryjskiego rozpoznania, artyleria dywizji może otrzymać 4-6 samolotów z eskadry lotnictwa rozpoznawczego artylerii podległej dowódcy wojsk raketowych i artylerii armii.

Przydział rakiet jądrowych, chemicznych oraz amunicji artyleryjskiej

Możliwości armii przydzielenia dywizji w obronie określonej ilości środków jądrowych wynikać będą z ogólnych możliwości i potrzeb armii w aktualnie prowadzonej operacji.

Nie mając podstaw do pełnego uzasadnienia ilościowego przydziału rakiet taktycznych dywizji w obronie, można przyjąć, że najczęściej to co dla dywizji w natarciu będzie minimum, dla dywizji w obronie może być maksymalną wielkością. Dywizja w obronie może zatem otrzymać na dzień walki maksymalnie do 4-6 rakiet z głowicami jądrowymi oraz taką samą ilość lub więcej rakiet z ładunkami chemicznymi. W pewnych warunkach przydział rakiet dywizji w obronie nie będzie się różnił od przydziału dywizji rakiet w działaniach zaczepnych. Nie można wykluczyć i takiej możliwości, że dywizja nie otrzyma rakiet jądrowych w ogóle.

Dywizja przechodząc do obrony w toku działań zaczepnych będzie dysponować najczęściej do końca dnia walki pewną ilością rakiet, jaka jej pozostaje z dotychczasowych walk. Podobna sytuacja będzie na odcinku amunicji artyleryjskiej. Wielkość dziennego przydziału amunicji artyleryjskiej do działań obronnych może wyrażać się średnio od 1 do 2 jednostek ognia dla artylerii dywizyjnej i przydzielonej oraz do 1 jednostki ognia dla moździerzy i środków przeciwpancernych.

Wielkości te wynikać będą w zasadzie z możliwości armii zgromadzenia zapasów amunicji i wydzielenia pewnej jej części dla dywizji prowadzącej działania obronne. Jeżeli przydział amunicji przekroczy wielkość zapasów ruchomych dywizji, zajdzie konieczność utworzenia pewnych zapasów doraźnych przed rozpoczęciem przez nieprzyjaciela natarcia lub dowozu amunicji do pododdziałów artylerii w toku walki obronnej. Dywizja organizująca obronę bez styczności z nieprzyjacielem, dysponująca czasem na utworzenie zapasów doraźnych amunicji - może niekiedy otrzymać większy przydział amunicji artyleryjskiej przekraczającej 2 jednostki ognia dla artylerii dywizyjnej i przydzielonej. Będzie to stanowić pewnego rodzaju rekompensatę przydzielenia dywizji znikomej ilości rakiet i materiałną podstawę wykonania przez dywizję poważnych zadań w walce obronnej.

W działaniach bojowych bez stosowania broni masowego rażenia przydział amunicji będzie z zasady większy i będzie z zasady przekraczał jedną a niekiedy dwie jednostki ognia.

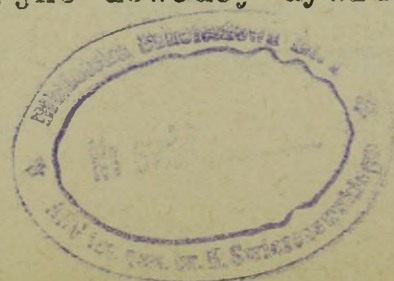
2. Podział

Dywizjon rakiet taktycznych pozostaje zawsze w dyspozycji dowódcy dywizji

Artyleria do ognia pośredniego

Przy przejściu dywizji do obrony w toku natarcia w pierwszym okresie podział artylerii pozostanie taki, jaki istniał w natarciu. W miarę postępu prac organizacyjnych związanych z obroną może nastąpić pewna zmiana w podporządkowaniu artylerii z uwzględnieniem następujących warunków:

- jeżeli warunki kierowania ogniem artylerii przemawiają za tym, że operatywne wykorzystanie dywizjonów artylerii /szczególnie artylerii ciężkiej/ może być zapewnione tylko w wypadku podporządkowania ich dowódcy artylerii - można wyznaczyć jeden a czasem dwa dywizjony jako dywizjony dyspozycyjne dowódcy dywizji.

Wyznaczenie dywizjonów dyspozycyjnych, z których może być zorganizowana dywizyjna grupa artylerii, uzasadnione jest również w tych wypadkach, jeżeli istnieją warunki wykorzystania ich ognia /drogą manewru ognia/ na korzyść dwóch sąsiednich pułków;

- w następnej kolejności zaspokaja się potrzeby pułków pierwszego rzutu broniących głównego wysiłku dywizji;
- pułk działający na drugorzędnym kierunku lub będący w drugim rzucie z zasady nie otrzymuje wzmocnienia;
- pułk działający na drugorzędnym kierunku oddalonym znacznie od rejonu obrony dywizji bronionego głównymi siłami może otrzymać wzmocnienie do jednego a w szczególnych wypadkach /jeżeli dywizja otrzymała znaczniejsze wzmocnienie/ nawet do dwóch dywizjonów artylerii;
- jeżeli dywizja skupia główny wysiłek w głębi obrony, pułk drugiego rzutu może być zawczasu wzmocniony artylerią i to nawet kosztem pułku działającego w pierwszym rzucie.

W wielu wypadkach do wzmocnienia pułków może być wykorzystana całość artylerii dywizyjnej. Takie wykorzystanie artylerii może być podyktowane dążeniem do stworzenia samodzielności pułków pierwszego rzutu w rozstrzyganiu stojących przed nimi zadań bojowych, a także trudnością lub niemożliwością scentralizowanego kierowania ogniem w całym /szerokim/ pasie obrony dywizji wynikającą z różnych zadań pułków. W tym wypadku typowe zadania wykonywane przez artylerię dyspozycyjną powinny być stawiane w formie zadań ogniowych artylerii wzmocnienia pułków.

W obronie dywizji organizowanej bez styczności z nieprzyjacielem przestrzega się przy podziale artylerii tych samych zasad, które wyszczególniono wyżej, uwzględniając ponadto potrzeby oddziałów wydzielonych działających w pasie przesłania.

Odwód przeciwpancerny dywizji w składzie organicznego dywizjonu artylerii przeciwpancernej pozostaje w dyspozycji dowódcy dywizji. Dzielenie go i przydzielenie części poszczególnym pułkom jako wzmocnienie można uznać za dopuszczalne w wyjątkowych wypadkach. Bateria armat 85 mm lub przeciwpancernych pocisków kierowanych dla pułku zmechanizowanego dysponującego organicznym batalionem czołgów i licznymi środkami przeciwpancernymi nie może stanowić wielkiej pomocy. Natomiast dowódca dywizji pozbawia się odwodu przeciwpancernego pozwalającego niekiedy poważnie wpływać na przebieg walki obronnej.

W określonych warunkach dywizji może zostać podporządkowany armijny pułk artylerii przeciwpancernej. W takiej sytuacji podporządkowany pułk artylerii przeciwpancernej pozostaje w dyspozycji dowódcy dywizji jako odwód przeciwpancerny. Organiczny dywizjon artylerii przeciwpancernej może zostać wówczas podporządkowany jednemu z pułków broniącym ważnego odcinka pasa obrony dywizji. Istnieje oczywiście możliwość podzielenia dywizjonu artylerii przeciwpancernej na przykład na dwie części /w każdej jedna bateria armat 85 mm i jedna bateria przeciwpancernych pocisków kierowanych/ i wzmocnienia nimi dwóch pułków. Z przyczyn omówionych wyżej nie należy jednak uważać tego w pełni za celowe.

Środki rozpoznania

Środki rozpoznania dzieli się w dostosowaniu do koncepcji wykorzystania artylerii w walce obronnej. Jeżeli przydzielamy pułkom dywizjony artylerii, należałoby równocześnie przydzielić im odpowiednie środki rozpoznania, stwarzając pułkom możliwości pełniejszej samodzielności w ustalaniu zadań ogniowych oraz polepszając ich możliwości w organizacji kierowania ogniem. Jeżeli dywizja nie otrzymała wzmocnienia w środkach artyleryjskiego rozpoznania, w ręku dowódcy artylerii dywizji pozostaje organiczna bateria dowodzenia i klucz śmigłowców. Pluton rozpoznania dźwiękowego z baterii dowodzenia wiążemy w zasadzie z trzecim dywizjonem organicznego pułku artylerii, niezależnie, czy ów dywizjon pozostaje w dyspozycji

dowódcy dywizji, czy jest przydzielony jednemu z pułków zmechanizowanych w formie wzmocnienia. Pozostałe elementy baterii dowodzenia pozostają w zasadzie w dyspozycji sztabu artylerii dywizji. Klucz śmigłowców w celach rozpoznawczych wykorzystuje się centralnie, zgodnie z planem rozpoznania sztabu artylerii dywizji. Dla potrzeb kierowania ogniem, w mniejszej mierze dla potrzeb rozpoznania, przydziela się szefom artylerii pułków po 3-6 wyłotów śmigłowców dziennie.

Przydzielenie dywizji dywizjonu rozpoznania artyleryjskiego lub jego części może mieć miejsce wówczas, gdy dywizja zostaje wzmocniona częścią armijnej brygady artylerii armat. Ponieważ w takich sytuacjach dywizjony /dywizjon/ armijnej brygady artylerii armat pozostają z zasady w dyspozycji dowódcy dywizji - otrzymane środki rozpoznania najwygodniej zachować w dyspozycji sztabu artylerii dywizji. Gdy dywizja w ramach wzmocnienia środkami artyleryjskiego rozpoznania otrzyma baterię rozpoznania radiotechnicznego /poddział dywizjonu rozpoznania artylerii/, należałoby uznać za celowe przydzielenie plutonów stacji radiolokacyjnych SNAR do dyspozycji szefów artylerii pułków.

Przydzielone artylerii dywizji 4-6 samolotowyłotów z eskadry lotnictwa rozpoznawczego artylerii armii pozostawia się zawsze w dyspozycji sztabu artylerii dywizji.

Rakiety jądrowe, chemiczne i amunicja artyleryjska

Plan wykorzystania rakiet jądrowych i chemicznych wiąże się z koncepcją walki obronnej dywizji. Istnieje szereg zadań, w których użycie rakiet można z góry określić za ~~w~~ pełni celowe i niezbędne. Ograniczona ilość środków wymaga jednak użycia rakiet jądrowych do zadań decydujących o wynikach walki obronnej i w warunkach gwarantujących uzyskanie optymalnych wyników uderzeń. Ważność danego zadania z możliwością uzyskania optymalnych wyników uderzeń nie zawsze idzie w parze, a zatem wszelkie sztywne plany wykorzystania rakiet jądrowych nie zawsze są realne. Jednym z zadań, dla wykonania którego istnieje obowiązek wydzie-

lenia przynajmniej jednej do dwóch rakiet jądrowych, to niszczenie środków napadu jądrowego przeciwnika, konkretnie - baterii wyrzutni Honest John. Jeżeli zaistnieją warunki zniszczenia jedną rakieta jądrową co najmniej jednej baterii wyrzutni Honest John załadowanej rakietami jądrowymi - zużycie ładunku jądrowego można uznać za w pełni celowe. Uwzględniając jednak fakt, że w pasie obrony dywizji będą nacierać z zasady siły do dwóch dywizji, w składzie których znajdzie się sześć baterii wyrzutni Honest John, dochodzimy do wniosku, że niszczenie tych środków ładunkami jądrowymi wymaga każdorazowo zastanowienia i widzenia problemu w powiązaniu z całokształtem sytuacji pola walki. Należy bowiem zastanowić się, czy celowe jest stworzenie takiej sytuacji, w której wszystkie lub większość środków jądrowych dywizja zużywa w walce z środkami napadu jądrowego przeciwnika. Następnymi ważnymi zadaniami, dla wykonania których trzeba przewidzieć zużycie części środków jądrowych to: niszczenie odwodów nieprzyjaciela mających warunki wejścia w dokonany wyłom w systemie obronnym dywizji oraz niszczenie sił nieprzyjaciela dla zapewnienia powodzenia kontrataku drugiego rzutu /odvodu/ broniącej się dywizji.

Jedynym kryterium pozwalającym przewidzieć zużycie amunicji artyleryjskiej, a następnie dokonać jej podziału są zadania taktyczne stojące przed pułkami dywizji. Ważność bronionego odcinka /kierunku/ przez dany pułk i porównanie go z innymi, pozwala w przybliżeniu ustalić proporcje podziału amunicji artyleryjskiej. W obronie celowej jest posiadanie pewnych zapasów amunicji pozwalających zaspokoić potrzeby przewidywanych kontrataków, bowiem do czasu rozpoczęcia kontrataku amunicja w pododdziałach artylerii może zostać wyczerpana bądź zniszczona. Z drugiej strony posiadany zapas amunicji tworzy w pewnym stopniu element interwencyjny, manewrowy, pozwalający spotęgować działalność ogniową artylerii na nieprzewidzianych kierunkach, w nieprzewidzianych sytuacjach wytworzonych przebiegiem walki.

III. Ugrupowanie bojowe dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji

Ugrupowanie bojowe dywizjonu rakiet taktycznych

W celu wykonania zadań ogniowych dywizjon rakiet taktycznych rozwija się w rejonie stanowisk startowych.

Ugrupowanie bojowe dywizjonu składa się ze stanowisk startowych baterii, stanowiska dowodzenia dywizjonu z posterunkiem meteorologicznym i punktu obsługi technicznej. Ugrupowanie bojowe baterii składa się z głównego stanowiska baterii, 1-3 stanowisk startowych i ruchomego punktu dowodzenia z posterunkiem meteorologicznym.

Wielkość rejonu stanowisk startowych dywizjonu rakiet taktycznych zależy w dużej mierze od ilości przygotowywanych stanowisk startowych baterii. W zależności od potrzeb przygotowuje się 1-3 stanowiska startowe w każdej baterii. Odległość między sąsiednimi elementami ugrupowania bojowego dywizjonu i baterii /główna stanowiska baterii, stanowiska startowe baterii, punkt obsługi technicznej dywizjonu, stanowisko dowodzenia dywizjonu/ powinna być nie mniejsza niż 2-3 km. W przeciętnych warunkach, przy dwóch stanowiskach startowych w baterii wielkość rejonu stanowisk dywizjonu wyniesie 60-80 km² i więcej /wymiar 6 x 9 /. W terenie odkrytym nie stwarzającym dobrych warunków maskowania, rejon stanowisk startowych dywizjonu może być znacznie większy. Odległość rejonu stanowisk startowych dywizjonu od przedniego skraju obrony dywizji powinna wynosić 12-15 km /dla sprzętu R-70/. Odległość ta chroni dywizjon od ognia artylerii kalibru 203,2 i 155 mm haubic, a jednocześnie istnieją warunki wykonania uderzeń jądrowych /chemicznych/ na głębokość ugrupowania bojowego zasadniczych sił KA nieprzyjaciela. Położenie rejonu stanowisk startowych dywizjonu rakiet taktycznych nie wymaga wiązania z rejonu głównego wysiłku obrony dywizji. Nawet przy szerokim froncie rejonu obrony dywizji można rozwijać dywizjon rakiet taktycznych centralnie, w środku w stosunku do frontu obrony. W każdym wypadku położenie rejonu stanowisk startowych powinno umożliwiać wykonywanie podstawowych zadań ogniowych.

Oprócz zasadniczych stanowisk startowych, w obronie dywizji przygotowuje się jeden - dwa rejonu stanowisk zapasowych położonych odpowiednio do przyjętego planu walki obronnej dywizji, który może przewidywać obronę rejonów, rubieży położonych w głębi.

Dla wykonania uderzeń na podchodzące siły nieprzyjaciela na dalekich podejściach, oraz dla innych, pojedynczych zadań, przewiduje się dla poszczególnych baterii tymczasowe stanowiska startowe.

Przygotowanie rejonu stanowisk startowych dywizjonu rakiet taktycznych polega na wyborze rejonu, wykonaniu prac topogeodezyjnych, rozbudowie inżynieryjnej rejonu oraz jego maskowania. Wyboru stanowisk startowych dywizjonu rakiet taktycznych dokonuje grupa rekonesansowa dywizjonu zgodnie z przyjętą uprzednio przez dowódcę artylerii dywizji decyzją. Prace topogeodezyjne polegają na określeniu współrzędnych stanowisk startowych oraz wytyczeniu kierunków zasadniczych startu. Stopień dokładności prac topogeodezyjnych zależy od ilości czasu. Prace topogeodezyjne wykonane pobieżnie w miarę możliwości i posiadanego czasu udokładnia się dążąc do wykonania wszystkich prac sposobem dokładnym.

Rejonu stanowisk startowych rozbudowuje się pod względem inżynieryjnym siłami stanu osobowego dywizjonu oraz przydzielonych pododdziałów inżynieryjno-saperskich.

Stopień inżynieryjnej rozbudowy zależy od czasu, jakim dysponujemy na rozbudowę, od ilości środków mechanicznych przystosowanych do prac saperskich, od charakteru terenu, pory roku i innych okoliczności wywierających wpływ na prace.

Inżynieryjna rozbudowa rejonu stanowisk startowych obejmuje sprawdzenie i przystosowanie do użytku dróg w rejonie stanowisk startowych i między poszczególnymi rejonami /głównymi i zapasowymi/, sprawdzenie rejonów oraz ich ewentualne rozminowanie, urządzenie głównych i startowych stanowisk baterii, stanowisk dowodzenia dywizjonu i punktów obsługi technicznej.

Podczas przygotowania rejonu stanowisk startowych zajmowanego w toku walki, w pierwszej kolejności wykonuje się

prace związane z rozminowaniem terenu w rejonie stanowisk startowych i dróg manewru, rozbudową głównych stanowisk baterii, punktu obsługi technicznej oraz masowaniem elementów ugrupowania bojowego.

Ugrupowanie bojowe artylerii dywizji /do ognia pośredniego/

Ogólne rozmieszczenie rejonów stanowisk ogniowych dywizjonów dyspozycyjnych dowódcy dywizji oraz artylerii pułków powinno odpowiadać konkretnym zadaniom ogniowym przed przednim skrajem oraz w głębi naszej obrony.

W pułkach artyleria rozwija się całymi dywizjonami bądź pojedynczymi bateriami. Dyspozycyjną artylerię rozwija się z zasady zawsze dywizjonami. Pojedyncze baterie mogą zajmować tymczasowe stanowiska ogniowe dla wykonania pojedynczych zadań.

Dywizjony dyspozycyjne rozmieszcza się z zasady w rejonach obrony poszczególnych pułków, w miarę możliwości poza rejonami rozmieszczenia batalionów i kompanii.

Dla dywizjonów dyspozycyjnych wyznaczamy zasadnicze rejony stanowisk ogniowych - po jednym na dywizjon oraz zapasowe rejony stanowisk ogniowych - po jednym - dwa na dywizjon, urzutowane w głąb i wzdłuż frontu obrony. Dla wykonania określonych zadań /np. wsparcie walki w pasie przesłaniania/ dla artylerii dyspozycyjnej wyznacza się tymczasowe stanowiska ogniowe dla całych dywizjonów lub dla pojedynczych baterii.

Oddalenie zasadniczych stanowisk ogniowych od przedniego skraju obrony może wynosić 4-6 i więcej kilometrów. Powierzchnia rejonu stanowisk ogniowych dywizjonu - 3 i więcej km². Pożądane jest, ze względu na obronę przed bronią jądrową, zachowanie odstępów między bateriami do dwóch - trzech kilometrów. W obronie należy dążyć do pełnej rozbudowy stanowisk ogniowych. Rejony stanowisk ogniowych poszczególnych baterii powinny zapewniać warunki prowadzenia ognia na wprost do czołgów nieprzyjaciela, którym udało się włamać w głąb naszej obrony. Zasadnicze i zapasowe rejony stanowisk ogniowych powinny być powiązane siecią dróg umożliwiającą wykonanie manewru sprzętem.

Ugrupowanie bojowe odwodu przeciwpancernego

Odwód przeciwpancerny dywizji organizuje się w zasadzie we wszystkich wypadkach organizacji obrony.

Zadaniem odwodu przeciwpancernego dywizji w obronie jest wzmocnienie obrony przeciwpancernej pułków, rozwinięcia drugiego rzutu dywizji do kontrataku, zamykanie luk w ugrupowaniu bojowym dywizji powstałych w wyniku uderzeń jądrowych nieprzyjaciela oraz osłona otwartych lub zagrożonych skrzydeł.

Odwód przeciwpancerny dywizji rozmieszcza się między pierwszym a drugim rzutem dywizji na kierunku prawdopodobnego, głównego uderzenia nieprzyjaciela. Położenie rejonu rozmieszczenia oraz ugrupowanie w nim odwodu przeciwpancernego powinno stwarzać warunki prowadzenia walki z bronią pancerną w zajmowanym rejonie, z drugiej strony - umożliwiać szybki, bezkolizyjny manewr na zasadnicze kierunki, na których może dojść do przerwania się czołgów nieprzyjaciela w głąb ugrupowania obronnego dywizji. Węzły dróg, kompleksy wzniesień stwarzające warunki ostrzału ważnych kierunków wyprowadzających w głąb obrony dywizji, przy istnieniu równocześnie warunków maskowania i manewru - oto najwygodniejsze rejony rozmieszczenia odwodu przeciwpancernego dywizji. Wielkość rejonu rozmieszczenia odwodu w składzie organicznego dywizjonu artylerii przeciwpancernej dywizji może wynosić 2,5 - 4 km wszerz i do 2 km w głąb. Podane wymiary rejonu rozmieszczenia zapewniają warunki współdziałania ogniowego baterii armat i przeciwpancernych pocisków kierowanych w wypadku konieczności walki z czołgami nieprzyjaciela w zajmowanym rejonie, zapewniają sprawny manewr odwodu na dany kierunek oraz zapewniają rozśrodkowanie pododdziałów odwodu zgodnie z wymogami obrony przed bronią masowego rażenia /Załącznik Nr 3/. Rejon rozmieszczenia odwodu przeciwpancernego rozbudowuje się pod względem inżynieryjnym przygotowując ukrycia dla sprzętu i ludzi, stanowiska ogniowe, drogi manewru a w niektórych wypadkach zaminowuje się pewne rubieże, kierunki dla wzmocnienia ich pod względem obrony przeciwpancernej. Należy nadmienić, że wszelkie prace inżynieryjne a szczególnie minowanie

realizuje się w ścisłej współpracy z szefem wojsk inżynierskich dywizji.

Z rejonu rozmieszczenia odwodu przeciwpancernego wyprowadzają drogi na dwa - trzy kierunki zagrożenia pancernego nieprzyjaciela. Na każdym kierunku przewiduje się jedną - trzy rubieże rozwinięcia odwodu przeciwpancernego. Ilość kierunków zagrożenia oraz rubieży rozwinięcia jest wielkością zmienną, zależną od warunków terenowych i przewidywanego rozwoju walki. W konkretnej sytuacji może ich być mniej lub więcej od ilości podanych wyżej. O ilości kierunków działania oraz rubieży rozwinięcia odwodu przeciwpancernego decyduje dowódca dywizji po przeanalizowaniu propozycji przedłożonych przez dowódcę artylerii dywizji.

Przygotowanie kierunków działania odwodu przeciwpancernego polega na dostosowaniu dróg do szybkiego manewru, rozbudowie dojsć, odpowiednim oznakowaniu. Każdy kierunek działania ma określoną nazwę dla usprawnienia dowodzenia drogą radiową. Nazwa kierunku działania powinna być jednosłowna, dźwięczna, umożliwiająca właściwy odbiór /Załącznik Nr 4/.

Rubieże rozwinięcia wybiera się w takim terenie, który zapewnia wykonanie zadania bojowego. Rubież rozwinięcia powinna znajdować się na kierunku prawdopodobnego ruchu głównej masy czołgów nieprzyjaciela, powinna niejako zamykać ów kierunek. Również doskonałą rubieżą rozwinięcia odwodu przeciwpancernego jest rubież usytuowana skrzydłowo do kierunku ruchu czołgów zapewniająca prowadzenie ognia skrzydłowego na całą szerokość kierunku natarcia czołgów. Na rubieży rozwinięcia powinny istnieć warunki rozwinięcia całego odwodu przeciwpancernego, manewru i maskowania. Odwód przeciwpancerny w składzie dywizjonu artylerii przeciwpancernej ugrupowuje się najczęściej w ten sposób, że tworzy się dwa zgrupowania środków ogniowych - każde w składzie baterii przeciwpancernych pocisków kierowanych i baterii 85 mm armat. Istota ugrupowania bojowego każdego zgrupowania środków ogniowych wynika z potrzeby współdziałania baterii przeciwpancernych pocisków kierowanych z baterią armat, która zapewnia skutecz-

ny ostrzał pola martwego pocisków kierowanych. Wynika zatem potrzeba rozwijania baterii armat na rubieży rozwinięcia baterii przeciwpancernych pocisków kierowanych lub kilkaset metrów za nimi, tak, aby pole martwe pocisków kierowanych znajdowało się w zasięgu strzału bezwzględnej armat.

W odpowiednim terenie należy dążyć do głębszego ugrupowania środków, ugrupowując baterię przeciwpancernych pocisków kierowanych schodami w prawo lub w lewo, co stwarza zarazem warunki zwiększenia sektora ostrzału i manewru ogniem.

Odpowiednio do ugrupowania baterii przeciwpancernych pocisków kierowanych, ugrupowuje się baterię armat. Wychodząc z tego, że pożądanym jest odstęp między wyrzutniami w plutonie w granicach 200 metrów, a między plutonami 400 - 600 metrów oraz także odstęp między skrzydłowymi, sąsiednimi wyrzutniami dwóch baterii przeciwpancernych pocisków kierowanych - otrzymamy szerokość rubieży rozwinięcia odvodu przeciwpancernego w granicach 2000 - 2600 do 3000 metrów. Na głębokość rubieży rozwinięcia złoży się w zasadzie odległość między baterią przeciwpancernych pocisków kierowanych a baterią armat, co nie może przekroczyć 500 metrów. Uwzględniając jeszcze głębokość uzyskaną przez ugrupowanie schodami, można przyjąć, że głębokość ugrupowania odvodu przeciwpancernego na rubieży - rozwinięcia będzie się mieścić w granicach 500 - 800 metrów.
/Załącznik Nr 5/.

Rubieże przeciwpancerne rozbudowuje się pod względem inżynieryjnym w zasadzie podobnie jak rejon rozmieszczenia odvodu przeciwpancernego. W wypadku braku czasu na rozbudowę rubieży rozwinięcia, można ograniczyć się tylko do ich rozpoznania, mając na uwadze wykorzystanie naturalnych właściwości terenu do ukrycia ludzi, sprzętu i maskowania. Każdą rubież rozwinięcia numeruje się kolejno zaczynając od strony nieprzyjaciela. Numeracja rubieży rozwinięcia dla każdego kierunku działania odvodu przeciwpancernego jest niezależna. Najdokładniejsze przewidywania działania odvodu przeciwpancernego nie wykluczają możliwości rozwijania go na kierunkach i rubieżach nieplanowych.

Ugrupowanie bojowe środków rozpoznania

Jakkolwiek większość organicznych i przydzielonych środków rozpoznania zostanie oddana do dyspozycji szefów artylerii pułków bądź dowódcy dywizyjnej grupy artylerii /artylerii dyspozycyjnej/, niemniej pewne elementy pozostaną w wyłącznej dyspozycji sztabu artylerii dywizji.

Klucz śmigłowców pozostaje zawsze w dyspozycji sztabu artylerii dywizji. Lądowisko klucza śmigłowców wyznacza się w pobliżu sztabu dywizji.

Pluton rozpoznawczy baterii dowodzenia dowódcy artylerii dywizji pozostaje również zawsze w dyspozycji sztabu artylerii dywizji, siłami którego organizuje się rozpoznanie naziemne. Pluton rozpoznawczy może zorganizować 4 - 5 punktów obserwacyjnych lub 3 placówki rozpoznania wzrokowego przystosowane do wcinania celów z dwubocznej obserwacji. Pluton rozpoznawczy posiada wyposażenie do zorganizowania jednej placówki rozpoznania nocnego. Rozwija go się na rubieży punktów obserwacyjnych, na głównym kierunku, zgodnie z potrzebami sztabu artylerii dywizji.

Stacje meteorologiczne, przeznaczone do opracowywania komunikatów meteorologicznych na potrzeby artylerii naziemnej, przeciwlotniczej i dywizjonu rakiet taktycznych rozmieszcza się w rejonie wiążącym zgrupowanie większości artylerii dywizji z rejonem stanowisk startowych dywizjonu rakiet taktycznych. Stacja meteorologiczna pracuje wówczas, gdy komunikaty meteorologiczne armii nie docierają do dywizji lub ważność tych komunikatów jest krótkotrwała z uwagi na dużą odległość od stacji meteorologicznej armii do rejonów stanowisk ogniowych i startowych pododdziałów dywizji.

Pluton topograficzny rozmieszcza się w pobliżu sztabu artylerii dywizji w gotowości do wykonywania prac topograficznych.

W wypadku otrzymania plutonu naziemnych stacji rozpoznawczych NRS-1 /w ramach wzmocnienia/, rozwija go się na kierunku prawdopodobnego głównego uderzenia nieprzyjaciela na froncie 5 km /3 namierniki/ stwarzając tym warunki

rozpoznawania stacji radiolokacyjnych na głębokość kilkudziesięciu km. Zwiększając front rozwinięcia /bazę/, można zapewnić wykrywanie stacji radiolokacyjnych na głębokość 60 km.

IV. Praca dowódcy i sztabu artylerii dywizji w zakresie organizacji i planowania działań dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii.

1. Praca dowódcy i sztabu artylerii dywizji w warunkach przechodzenia dywizji do obrony w styczności z nieprzyjacielem

Praca dowódcy i sztabu artylerii dywizji, przy przechodzeniu dywizji do obrony przed rozpoczęciem przez armię operacji zaczepnej, skupiać się będzie nad opracowywaniem planu działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w obronie, oraz nad jego realizacją. Podstawą wszelkich rozwiązań będzie decyzja dowódcy dywizji do obrony, oraz odpowiednie rozkazy, zarządzenia dowódcy i sztabu wojsk rakietowych i artylerii armii. Jeżeli przejście dywizji do obrony było zgodne z przewidzianym wariantem działań dywizji, a w rezultacie tego można założyć, że zarówno decyzja dowódcy dywizji do obrony jak i decyzja użycia dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii były częściowo opracowane - praca dowódcy i sztabu artylerii dywizji będzie polegać na dopracowaniu szczegółów planu działania dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w obronie, na uwzględnieniu w nim potrzeb wynikających z konkretnej sytuacji pola walki.

Jeżeli dla dywizji nie był przewidywany wariant działań obronnych, a decyzja przejścia do obrony podjęta została w ostatniej chwili, w konsekwencji zaistnienia konkretnej sytuacji operacyjnej - praca dowódcy i sztabu artylerii dywizji nad opracowywaniem planu działania dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii rozpocznie się od przedłożenia dowódcy dywizji odpowiednich propozycji. Propozycje dowódcy artylerii dywizji ujmować będą podstawowe problemy użycia

dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w walce obronnej dywizji - a więc: plan wykorzystania rakiet w powiązaniu z konkretnymi zadaniami dywizjonu rakiet taktycznych, rejonowy stanowisk startowych, plan manewru dywizjonu rakiet taktycznych w walce obronnej, kwestie udzielenia pomocy dywizjonowi rakiet taktycznych w wykonaniu prac saperskich, wydzielanie pododdziału /pododdziałów/ artylerii dyspozycyjnej i jego rejonowy stanowisk ogniowych, plan manewru pododdziału dyspozycyjnego, przydział artylerii poszczególnym pułkom dywizji, główne zadania ogniowe artylerii wynikające z ogólnych potrzeb dywizji, przydziały amunicji dla poszczególnych pododdziałów artylerii. W odniesieniu do artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego: skład odwodu, jego ugrupowanie i plan działania w walce obronnej.

Na sztabie artylerii dywizji, między innymi, będzie spoczywał obowiązek opracowania planu rozpoznania z równoczesnym przydzieleniem pododdziałom artylerii odpowiednich środków rozpoznania, doprowadzenie decyzji dowódcy artylerii dywizji do wykonawców, zorganizowania siłami sztabu odpowiednich przedsięwzięć w celu udzielenia podległym pododdziałom pomocy, oraz kontrolowanie ich działalności.

Charakterystyczne dla tego etapu pracy dowódcy i sztabu artylerii dywizji będzie to, że plan działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji będzie opracowywany równolegle z dowodzeniem podległymi oddziałami i kierowaniem ich ogniem, że rozwiązywanie poszczególnych elementów planu będzie uzależnione od możliwości dywizji i potrzeb pola walki. Drugim charakterystycznym momentem pracy dowódcy i sztabu artylerii dywizji będzie konieczność perspektywicznego widzenia przyszłych zadań dywizji w działaniach zaczepnych /o ile istnieje możliwość użycia dywizji do przyszłej operacji zaczepnej armii/ i uwzględnienie tego faktu przy organizacji działania dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w obronie.

Przechodzenie dywizji do obrony w toku działań zaczepnych stwarza sytuację, w której dotychczasowy plan działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii wymaga z zasady gruntownej korekty. Organizacja pracy dowódcy i sztabu artylerii

w zakresie dostosowania planu działania do nowych zadań, zależy głównie od ilości czasu liczonego od chwili otrzymania pierwszych zarządzeń i rozkazów związanych z nowym zadaniem dywizji, do czasu osiągnięcia gotowości do obrony. Ponieważ określony wyżej czas będzie najczęściej krótki - nowy plan działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii będzie opracowany i wprowadzany do wykonania w miarę wypracowania kolejnych elementów planu, ażeby w okresie przechodzenia dywizji do obrony, pododdziały rakiet i artylerii, zachowując maksimum swych możliwości ogniowych, w jak najkrótszym czasie przygotowały się do wykonywania nowych zadań. Wypływa to z faktu styczności bojowej z nieprzyjacielem, z konieczności wykonywania zadań częściowo jeszcze na rzecz natarcia a częściowo już na rzecz obrony. Linia podziału między zadaniami na rzecz obrony i natarcia trudna jest do ustalenia i zależec będzie przede wszystkim od charakteru walki oddziałów dywizji na poszczególnych kierunkach.

Praca dowódcy i sztabu artylerii równolegle z aktualnym dowodzeniem i kierowaniem ogniem skupi się głównie nad rozwiązaniem problematyki związanej z organizacją rozpoznania, z działalnością dywizjonu rakiet taktycznych i dywizjonów artylerii /dyspozycyjnych i przydzielonych pułkom/ oraz z reorganizacją dowodzenia i kierowania ogniem.

Przechodzenie dywizji do obrony następuje bezsprzecznie w konsekwencji uzyskania przez nieprzyjaciela przewagi na danym kierunku. Przewaga ta wyrażać się będzie również w środkach jądrowych. Szczególnie ważnym zadaniem artyleryjskiego rozpoznania dywizji będzie rozpoznanie baterii Honest John oraz artylerii.

Sztab artylerii dywizji w okresie rozwijania się i wchodzenia do walki głównych sił nieprzyjaciela powinien wykorzystać odpowiednią ilość samolotów z eskadry lotnictwa artyleryjskiego oraz własnych śmigłowców, nacelowując je głównie na rozpoznanie istotnych obiektów dla uderzeń jądrowych i ognia artylerii. Te same zadania stawia się przed pozostałymi środkami rozpoznania oraz nawiązuje się ściślejszą współpracę z wydziałem rozpoznawczym sztabu dywizji.

Uwzględniając przewidywania dowódcy dywizji, aktualny stan rakiet w dywizjonie rakiet taktycznych oraz możliwości dowozu rakiet z armii - dowódca artylerii opracowuje nowy projekt planu wykorzystania rakiet /odpowiednio do przewidywanych okresów walki obronnej oraz konkretnych zadań ogniowych/ i w formie propozycji przedstawia go dowódcy dywizji.

Opracowanie nowego planu użycia dywizjonu rakiet taktycznych możliwe jest w oparciu o znajomość pełnego zamiaru dowódcy dywizji. Dowódca artylerii dywizji wraz ze swym sztabem ustala w pierwszej kolejności rozmieszczenie nowych rejonów stanowisk startowych /głównych i zapasowych/ dążąc do wykorzystania dotychczasowych stanowisk startowych. Wyboru rejonów stanowisk startowych i dróg manewru dokonuje się z mapy, uzgadniając je w wydziale operacyjnym sztabu dywizji. Przegrupowując dywizjon rakiet taktycznych, sztab artylerii dywizji dopilnowuje, aby w dywizji była zachowana ciągła gotowość w zwalczaniu środków napadu jądrowego nieprzyjaciela. Ciągłą gotowość osiąga się, przegrupowując dywizjon rakiet taktycznych bateriami, lub - w wypadku przegrupowania całego dywizjonu - przez wyznaczenie dyżurnego pododdziału artylerii, gotowego do natychmiastowego otwarcia ognia do wykrytego środka napadu jądrowego nieprzyjaciela.

Dane dotyczące nowego ugrupowania bojowego dywizjonu rakiet taktycznych i planu manewru, sztab artylerii dywizji przekazuje dowódcy dywizjonu, udzielając mu równocześnie pomocy przez przydzielenie dywizjonowi /w porozumieniu z wydziałem operacyjnym sztabu dywizji/ pododdziału saperów do wykonania niezbędnych prac inżynierskich przy rozbudowie i maskowaniu stanowisk startowych oraz dróg manewru, a w miarę potrzeby dodatkowego pododdziału piechoty dla zorganizowania samoobrony, oraz innej pomocy, niezbędnej w konkretnej sytuacji bojowej.

Opierając się na zamiarze walki dowódcy dywizji - dowódca artylerii wprowadza niezbędne zmiany w podporządkowaniu artylerii, opracowuje przy pomocy sztabu plan przegrupowania artylerii, oraz kieruje przegrupowaniem, mając na uwadze konieczność zachowania ciągłości ogniowego wsparcia walki oddzia-

łów dywizji. W warunkach przechodzenia dywizji do obrony w styczności bojowej z nieprzyjacielem - mając na względzie plan manewru ogniem, system obrony przeciwpancernej - dowódca artylerii dywizji może narzucić artylerii pułków rejony stanowisk ogniowych.

Osobnym problemem stojącym przed sztabem artylerii dywizji będzie zaopatrzenie pododdziałów artylerii w amunicję, stosownie do przewidywanych zadań ogniowych. Uwzględniając możliwość dowozu amunicji z dywizyjnych lub z armijnych składów, sztab artylerii dywizji może wziąć pod uwagę możliwość manewru amunicją między poszczególnymi pododdziałami artylerii. Przyjmując odpowiedni plan zaopatrzenia artylerii w amunicję, szef uzbrojenia dywizji dopilnowuje jego ścisłej realizacji.

Odpowiedniej korekcie podlega również przydział środków rozpoznania. Dotyczyć to będzie głównie przydzielania poszczególnym dywizjom dyspozycyjnym bądź artylerii pułków, śmigłowcowyłów do celów rozpoznania i kierowania ogniem. Inne środki i pododdziały rozpoznania pozostaną z zasady przy tych pododdziałach artylerii, którym były przydzielone na czas natarcia. Pewne zmiany mogą dotyczyć pododdziałów rozpoznania będących lub mających być w dyspozycji sztabu artylerii dywizji.

Plan działania odwodu przeciwpancernego opracowuje sztab artylerii dywizji w ścisłym porozumieniu z wydziałem operacyjnym dywizji. Propozycje użycia odwodu w toku walki obronnej powinny wpływać od dowódcy artylerii dywizji.

System łączności między dowódcą i sztabem artylerii dywizji z podległymi im pododdziałami pozostaje w zasadzie taki, jak w natarciu. Zmiany w systemie łączności mogą być powodowane jedynie na skutek zmian w podporządkowaniu artylerii bądź na skutek powstania nowych elementów ugrupowania bojowego, z którymi dowódca artylerii dywizji powinien utrzymywać łączność. Zmiany w systemie łączności wprowadza szef łączności dywizji w porozumieniu z szefem sztabu artylerii dywizji, uwzględniając potrzebę utrzymania ciągłej łączności dowodzenia i kierowania ogniem pododdziałów przy wykonywaniu bieżących zadań.

Przewidując możliwość wykonywania uderzeń jądrowych w pobliżu własnych wojsk, sztab artylerii dywizji uzgadnia z wydziałem operacyjnym sztabu dywizji formy współpracy przy planowaniu uderzeń jądrowych i raketami z ładunkami chemicznymi, sposoby powiadamiania wojsk o mających nastąpić uderzeniach oraz współpracuje nad aktualizacją i przystosowaniem do nowych potrzeb tabeli sygnałów. Odpowiednie wytyczne w tej mierze i informacje sztab artylerii dywizji doprowadza do wszystkich podległych mu pododdziałów.

W działaniach bojowych bez stosowania broni masowego rażenia praca dowódcy i sztabu artylerii dywizji przebiega w zasadzie podobnie. W planie działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji uwzględnia się zadania dla dywizjonu rakiet taktycznych /jeżeli dywizja posiada rakiety, lub gdy plan armii przewiduje dostarczenie ich w odpowiednim czasie/, planując je według ogólnych zasad, przewiduje się i realizuje rozwinięcie i manewr dywizjonu, zgodnie z ogólnym planem walki obronnej dywizji.

Planując działanie artylerii, bierze się pod uwagę możliwość stosowania częstych zmian w podporządkowaniu artylerii, większego manewru sprzętem - na przykład na zagrożone kierunki lub do wzmocnienia ognia artylerii w ramach ogniowego wsparcia kontrataku. W tym wypadku bowiem artyleria stanowić będzie poważną, ogniową siłę manewrową, którą w innych wypadkach zastąpiłyby uderzenia /uderzenie/ rakiet jądrowych lub chemicznych.

2. Praca dowódcy i sztabu artylerii dywizji w warunkach przechodzenia dywizji do obrony bez styczności z nieprzyjacielem

Podstawą pracy dowódcy i sztabu artylerii dywizji w czasie organizacji działania dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w obronie organizowanej bez styczności z nieprzyjacielem jest rozkaz dowódcy WRiA armii oraz zamiar ogólny dowódcy dywizji.

Kolejność pracy dowódcy i sztabu artylerii dywizji w tych warunkach może być następująca:

- przeprowadzenie analizy zadania;
- określenie przedsięwzięć, które należy realizować natychmiast, skalkulowanie czasu i wydanie odpowiednich zarządzeń;
- ocena położenia;
- przedstawienie dowódcy dywizji propozycji użycia dywizjonu rakiet i artylerii;
- wydanie podległym dowódcom wytycznych i zarządzeń przyspieszających osiągnięcie gotowości bojowej przez ich oddziały i pododdziały - postawienie przed sztabem konkretnych zadań związanych z planowaniem i organizacją działań dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii;
- postawienie zadań podległym dowódcom;
- zorganizowanie i realizowanie kontroli i pomocy podległym dowódcom i sztabom;
- uczestniczenie dowódcy artylerii dywizji w przedsięwzięciach dowódcy dywizji.

Rozstrzygnięcie zasadniczych problemów użycia dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii można osiągnąć drogą analizy zadania i oceny położenia /jedną z metod wypracowania decyzji/.

Analiza zadania dowódcy artylerii dywizji obejmuje:

- zrozumienie miejsca i roli dywizji w ugrupowaniu operacyjnym armii;
- przestudiowanie zamiaru walki dowódcy dywizji;
- przestudiowanie zadań środków rakietowych i artylerii dywizji postawionych przez dowódcę WRiA armii oraz przez dowódcę dywizji.

Analizę zadania przeprowadza się zazwyczaj w toku jego otrzymania. W niektórych wypadkach dowódca artylerii dywizji przeznaczona na analizę zadania więcej czasu - np. w celu głębszego przemyślenia zadań, przestudiowania dokumentów otrzymanych ze sztabu WRiA armii oraz wytycznych otrzymanych od dowódcy WRiA armii i od dowódcy dywizji,

Ocena położenia i rozwiązanie zagadnień użycia dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii są ze sobą ściśle powiązane. Dowódca artylerii dywizji oceniając położenie, jednocześnie rozstrzyga zasadnicze zagadnienia użycia dywizjonu rakiet i artylerii, wrysowując wyniki swej pracy na mapę i czyniąc odpowiednie notatki. Bardziej złożone zagadnienia dowódca rozstrzyga oddzielnie, po przeprowadzeniu wszechstronnej oceny położenia.

Oceniając położenie dowódca artylerii dywizji studiuje nieprzyjaciela i teren w rejonie obrony dywizji, stan, skład i rozmieszczenie artylerii wzmocnienia. W ocenie położenia uczestniczą wszyscy oficerowie sztabu rozpracowując, zgodnie z podziałem pracy, niektóre problemy bądź przygotowując materiały informacyjne.

Szef sztabu przeprowadza z zasady ocenę położenia w całości jednocześnie z dowódcą artylerii dywizji i przedstawia mu swoje wnioski i propozycje.

W pierwszej kolejności, ocena położenia obejmuje ocenę nieprzyjaciela w rezultacie czego określa się;

- jakimi siłami i środkami rozporządza nieprzyjaciel;
- możliwości stosowania przez nieprzyjaciela środków masowego rażenia oraz czas i miejsce ich użycia;
- aktualny stan i rozmieszczenie środków napadu jądrowego oraz artylerii; możliwe zmiany do czasu rozpoczęcia przez nieprzyjaciela natarcia;
- prawdopodobny, główny kierunek uderzenia nieprzyjaciela oraz jego ugrupowanie;
- czas przejścia nieprzyjaciela do natarcia;
- możliwość wysadzenia przez nieprzyjaciela taktycznych desantów powietrznych i charakter ich działania;
- rejony ześrodkowania, drogi podejścia nieprzyjaciela do rejonów obrony, podstawy wyjściowe lub rubieże rozwinięcia.

W wyniku oceny nieprzyjaciela powinny zostać rozstrzygnięte następujące zagadnienia:

- prawdopodobne obiekty /rejonu/ uderzeń jądrowych i główne zadania artylerii;
- rejonu ześrodkowania ognia i rejonu uderzeń jądrowych na możliwe podstawy wyjściowe piechoty i czołgów i prawdopodobne rubieże rozwinięcia na wypadek organizacji natarcia z marszu;
- odcinki ogni zaporowych przed przednim skrajem; odcinki ogni ześrodkowanych a także odcinków ogni zaporowych w celu wzbronienia rozp^{rzę}strzenia się nieprzyjaciela w głąb obrony, oraz ewentualnie, konkretne zadania ogniowe w ramach osłony skrzydeł dywizji i poszczególnych pułków i ogniowego wsparcia kontrataków /uwaga: konkretne zadania ogniowe sztabu artylerii dywizji planuje tylko dla pododdziałów dyspozycyjnych i to w warunkach sprzyjających takiemu planowaniu/;
- główne kierunki działania odwodu przeciwpancernego;
- dodatkowe zadania rozpoznania artyleryjskiego.

Ocena sił własnych obejmuje skład, stan, rozmieszczenie środków organicznych i artylerii wzmocnienia, ich możliwości bojowe /na podstawie meldunków dowódców pododdziałów/.

Dodając do oceny sił własnych aktualny stan zapasów materiałowych i możliwości ich uzupełnienia, dowódca artylerii dywizji może ocenić możliwości bojowe i ogniowe każdego pododdziału, co stanowić będzie pełną podstawę do rozwiązania problemu podziału sił i środków.

Jednocześnie z podziałem artylerii, rozwiązuje się zagadnienie jej rozmieszczenia oraz manewru.

Teren z punktu widzenia użycia dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii studiuje się z mapy i ewentualnie w czasie rekonesansu. Przy ocenie terenu określa się:

- dogodne rejonu do rozmieszczenia stanowisk startowych dywizjonu rakiet taktycznych oraz stanowisk ogniowych artylerii dyspozycyjnej /stanowiska główne, zapasowe, tymczasowe/ oraz środków rozpoznania pozostających w dyspozycji sztabu artylerii dywizji;

- jakość drożni i jej wpływ na możliwości manewrowe pododdziałów;
- warunki maskowania i obrony przed środkami masowego rażenia;
- możliwości zaplanowania uderzeń jądrowych i zadań ogniowych.

Niektóre zagadnienia użycia dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii wymagają konkretyzacji w terenie, konfrontacji rozwiązań powziętych z mapy z warunkami terenowymi.

Dla osiągnięcia tych celów, może okazać się cenne przy dostatecznej ilości czasu, zorganizowanie rekonesansu dowódcy artylerii dywizji z udziałem podległych dowódców. W czasie tego rekonesansu dowódca artylerii dywizji precyzuje określone zagadnienia i pomaga podległym dowódcom bardziej szczegółowo przestudiować teren i jego wpływ na działanie dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii. W pewnych wypadkach, przy małej ilości czasu, dowódca artylerii dywizji może się ograniczyć do przeprowadzenia rekonesansu tylko ważniejszych kierunków, rejonów, jak również może nakazać przeprowadzenie rekonesansu szefowi sztabu.

Wszystkie rozwiązania dowódcy i sztabu artylerii dywizji dotyczące użycia dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w walce obronnej wrysowuje się /wpisuje się w odpowiednie tabele/ na mapę, w rezultacie czego powstaje plan działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji, który zawiera:

- zadania bojowe dywizji i jej oddziałów;
- położenie nieprzyjaciela ze szczególnym uwzględnieniem obiektów mogących się stać celami uderzeń jądrowych lub ognia artylerii;
- zadania bojowe i położenie sąsiadów;
- ugrupowanie bojowe i położenie oddziałów /pododdziałów/ rakiet i artylerii: punkty obserwacyjne i stanowiska dowodzenia, stanowiska główne i startowe baterii oraz punkt obsługi technicznej dywizjonu, stanowiska ogniowe artylerii /do dywizjonu/, stanowiska stacji radiolokacyjnych i innych technicznych środków rozpoznania artylerii;

- zadania dywizjonu rakiet taktycznych - w miarę możliwości z podaniem ~~numerów~~ celów, ich współrzędnych i wymiarów, mocy, rodzaju i wysokości wybuchu jądrowego oraz innych szczegółów możliwych do wcześniejszego ustalenia w konkretnych warunkach;
- zadania ogniowe artylerii dyspozycyjnej z podaniem numerów celów /odcinków/, ich współrzędnych i wymiarów;
- zadania wykonywane środkami wyższego dowódcy wojsk raketowych i artylerii oraz przez lotnictwo;
- strefy zasięgu dla baterii dywizjonu rakiet taktycznych;
- niezbędne dane sytuacji skażeń /punkty zerowe wybuchów jądrowych, rejony skażone, kierunki i prędkość wiatru średniego na różnych wysokościach/;
- rubieże bezpieczeństwa własnych wojsk;
- drogi manewru dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dyspozycyjnej;
- kierunek zasadniczy startu dla dywizjonu rakiet taktycznych i kierunek zasadniczy strzelania dla artylerii;
- kodowanie mapy;
- kryptonimy radiostacji i osób funkcyjnych, sygnały powiadomienia, współdziałania i dowodzenia.

V. Działanie dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji oraz dowodzenie nimi podczas walki obronnej

W warunkach bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, natarcie jego zgrupowania uderzeniowego poprzedza zazwyczaj okres ześrodkowania wojsk i przygotowania ich do natarcia.

Dywizjon rakiet taktycznych i artyleria, w czasie ześrodkowania i rozwijania nieprzyjaciela do natarcia, rażą jego siłę żywą i sprzęt techniczny w rejonach ześrodkowania, przy rozwijaniu i zajmowaniu podstaw wyjściowych do natarcia.

Próby nieprzyjaciela zmierzające do rozpoznania walką systemu obrony czołowych pododdziałów dywizji odpiera się ogniem broni piechoty, moździerzy oraz specjalnie wydzielonych

baterii /dywizjonów/, nie ujawniając całego ugrupowania bojowego artylerii. Artyleria wspólnie z piechotą wzbrania nieprzyjacielowi wykonania przejść w zaporach inżynieryjnych i przykrywa ogniem przejścia wykonane przez nieprzyjaciela.

Po wejściu głównych sił nieprzyjaciela do rejonów ześrodkowania i po rozpoczęciu ruchu z tych rejonów w kierunku rejonu obrony dywizji lub w czasie rozwijania się głównych sił do natarcia, dowódca artylerii dywizji może wprowadzić poprawki do zadań ogniowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii.

Z chwilą rozpoczęcia ogniowego przygotowania natarcia nieprzyjaciela, dywizjon rakiet taktycznych i artylerii obezwładniają jego czołgi i piechotę przygotowane do ataku, bądź podchodzące z głębi do rejonu obrony dywizji, zwalczają środki napadu jądrowego, artylerię i moździerze oraz dezorganizują dowodzenie wojskami.

Każdy dowódca, od dowódcy baterii wzwyż, powinien zawsze znać do jakich celów należy otworzyć ogień po rozpoczęciu przez nieprzyjaciela ogniowego przygotowania natarcia. Na rozkaz przełożonego, a w pewnych wypadkach samorzutnie, dowódcy pododdziałów artylerii przedłużają czas ostrzeliwania danego celu, względnie otrzymują w odpowiednim czasie nowe zadania ogniowe.

Po wykonaniu przez nieprzyjaciela uderzeń jądrowych, dowódca artylerii dywizji odtwarzą przede wszystkim naruszone dowodzenie, wydając w tym celu odpowiednie zarządzenia. Dla wzbronięcia nieprzyjacielowi włamania się w głąb naszej obrony na kierunkach wykonanych przez niego uderzeń jądrowych, wysuwa się odwody przeciwpancerne pułków i dywizji, które razem z oddziałami zaporowymi zajmują przygotowane lub nieprzygotowane rubieże z zadaniem odparcia ataku czołgów.

Jednocześnie dowódca artylerii dywizji stawia zadania pododdziałom artylerii z sąsiednich odcinków w celu wzmocnienia ognia na zagrożonych kierunkach lub zamiany pododdziałów artylerii porażonych uderzeniami jądrowymi.

Po rozpoczęciu ataku czołgów nieprzyjaciela, środki przeciwpancerne niszczą czołgi nieprzyjaciela ogniem na wprost. Dowódcy pododdziałów otwierają ogień z własnej inicjatywy.

Ogień artylerii dyspozycyjnej dowódca artylerii dywizji skierowuje na najważniejsze odcinki, tam, gdzie działa zasadnicze zgrupowanie czołgów nieprzyjaciela lub przed rejon obrony tego pułku, którego artyleria poniosła duże straty od uderzeń jądrowych.

Dywizjon rakiet taktycznych wykorzystywany jest w tym czasie do zwalczania drugich rzutów /odwodów/ będąc w zasadzie w stałej gotowości /bateria dyżurna/ do niszczenia środków napadu jądrowego nieprzyjaciela.

Po odparciu pierwszego ataku nieprzyjaciela, dywizjon rakiet i artyleria dywizji powinny być gotowe do wsparcia walki dywizji w celu odparcia następnych ataków. Jeżeli zachodzi konieczność, dokonuje się częściowej zmiany podporządkowania i ugrupowania artylerii. Realizuje się również przedsięwzięcia w celu uzupełnienia amunicji dla artylerii i wprowadza ewentualne zmiany do planu dowozu rakiet.

W wypadku włamania się nieprzyjaciela w rejon obrony dywizji, dywizjon rakiet taktycznych i artyleria dywizji wspierają walkę, w celu wzbronienia dalszego rozprzestrzeniania się wszczep i w głąb oraz zwalczają jego główne zgrupowanie. Zadania te wykonuje się przez prowadzenie ognia z obserwacji, wykonywanie ześrodkowań ognia artylerii, ognia zaporowych oraz przez wykonywanie ognia na wprost przy użyciu maksymalnej ilości środków przeciwpancernych pododdziałów oraz odwodów przeciwpancernych pułków i dywizji zmanewrowanych na zagrożony kierunek. Na główne zgrupowanie nieprzyjaciela w rejonie włamania oraz na podchodzące w rejon włamania jego drugie rzuty /odwody/ dywizjon rakiet taktycznych wykonuje uderzenia jądrowe /chemiczne/. W wyniku działalności ogniowej artylerii, dywizjonu rakiet taktycznych i środków przeciwpancernych, powinny być wytworzone sprzyjające warunki do wykonania kontrataku drugim rzutem dywizji.

Po podjęciu przez dowódcę dywizji decyzji do kontrataku, dowódca artylerii dywizji powinien mieć gotowy plan ogniowego wsparcia kontrataku /w odniesieniu do artylerii/ oraz użycia w tym okresie dywizjonu rakiet taktycznych.

Wykorzystując oficerów sztabu i wszystkie środki łączności należy podać dowódcom pododdziałów artylerii kierunek kontrataku, rubież rozwinięcia drugiego rzutu, rejonny lub odcinki podlegające uderzeniom broni jądrowej i chemicznej, zadania artylerii /zadania ogniowe i ewentualne zmiany podporządkowania/ i zużycie amunicji,

Stawiając zadanie dowódcy dywizjonu rakiet taktycznych, dowódca artylerii powinien określić punkt przygotowania danych /x, y, z/, moc ładunku jądrowego, rodzaj uderzenia, wysokość wybuchu i czas wykonania uderzenia jądrowego. O czasie, miejscu uderzenia jądrowego oraz o granicach pasa bezpieczeństwa powinny być powiadomione wszystkie oddziały działające w rejonie uderzenia i mogące być w jakikolwiek sposób narażone na skutki wybuchu jądrowego.

Jeżeli dla potrzeb ogniowego wsparcia kontrataku zachodzi potrzeba wykonania manewru artylerią, dowódca artylerii dywizji wydaje niezbędne zarządzenia podwładnym, a sztab organizuje pomoc i kontrolę terminowego przegrupowania danych pododdziałów artylerii na kierunek kontrataku.

Ponieważ zadania ogniowe artylerii wykonywane w ramach przygotowania i wsparcia kontrataku zostały omówione w pierwszym rozdziale, poruszone zostaną teraz kwestie planowania ogni oraz dowodzenia i kierowania ogniem.

Kontratak wykonuje się w zasadzie na kierunkach przewidzianych i odpowiednio przygotowanych. Sztab artylerii dywizji, odpowiednio do planu kontrataku, planuje wcześniej system ognia oraz dowodzenia i kierowania ogniem. Dla artylerii dyspozycyjnej /dywizyjnej grupy artylerii/ planuje się konkretne zadania ogniowe - główne i zapasowe. Przy ich realizacji wprowadza się odpowiednie poprawki, stosownie do powstałej sytuacji. Podobnie planuje się zadania dla artylerii pułków, uczestniczącej w przygotowaniu i wsparciu kontrataku. Jeżeli kontratak wykonuje się na kierunku nieplanowym,

sztab artylerii dywizji, zgodnie z decyzją dowódcy, planuje konkretne zadania dla artylerii lub tylko określa zadania taktyczne. Szczegółowe planowanie zadań ogniowych przejmuje na siebie szef artylerii /dowódca oddziału artylerii/ kontratakującego pułku. W tym wypadku szef artylerii powinien mieć czas i warunki na zorganizowanie dowodzenia i współdziałania z pododdziałami artylerii biorącymi udział w wykonywaniu zadań.

Istotną, dla osiągnięcia skuteczności ognia, jest zorganizowanie ścisłego współdziałania między dywizjonami /bateriami/ artylerii i wspieranymi batalionami /kompaniami/ czołgów/, szczególnie na okres ogniowego wsparcia kontrataku. Współdziałający ze sobą dowódcy uzgadniają sposoby wskazywania celów, sygnały wywołania /przerwania, przeniesienia/ ognia, utrzymanie nieprzerwanej łączności /radiową, przez styczność osobistą/. Tym sposobem dowódca artylerii dywizji /szef artylerii pułku lub dowódca oddziału artylerii/ ma możliwość śledzenia przebiegu działania artylerii, kierowanie nią, zgodnie z potrzebami pola walki.

Po wykonaniu kontrataku artyleria dywizji wspiera walkę pododdziałów walczących o utrzymanie rubieży opanowanych w kontrataku i przygotowuje się do odparcia ponownych ataków nieprzyjaciela. Dywizjon rakiet taktycznych wykonuje w tym okresie lub przygotowuje się do wykonania konkretnych zadań ogniowych.

W wypadku poważniejszego włamania się nieprzyjaciela w rejon obrony dywizji, gdy nie ma warunków dla wykonania kontrataku drugim rzutem dywizji, dywizjon rakiet taktycznych i artyleria rażą główne zgrupowanie nieprzyjaciela w rejonie włamania, wspierają walkę o utrzymanie pozostałych rejonów obrony oraz zapewniają przejście głównych sił dywizji do obrony nowych rejonów obrony.

Przegrupowanie dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii na zapasowe stanowiska startowe i ogniowe odbywa się częściami, z zachowaniem ciągłości w gotowości do niszczenia środków napadu jądrowego oraz możliwości wsparcia ogniowego walczących oddziałów. W tym wypadku dyżurna

bateria rakiet taktycznych przegrupowuje się po osiągnięciu gotowości ogniowej przez inne baterie startowe, gotowe przejąć dyżur. W razie konieczności przegrupowania całego dywizjonu rakiet taktycznych, do zwalczania środków napadu jądrowego wyznacza się na czas przegrupowania pododdział artylerii dyspozycyjnej, lub walkę ze środkami jądrowymi w tym okresie przejmuje na siebie armia. Przegrupowanie artylerii odbywa się bateriami /dwie baterie/ w dywizjonach, lub, w pewnych okolicznościach, całymi dywizjonami.

W miarę przechodzenia do obrony głębiej położonych rejonów obrony dowódca artylerii dywizji uzupełnia wcześniej zaplanowany system ognia przed tymi rejonami oraz w ich głębi.

Jeżeli dywizja, prowadząca dotychczas walkę obronną, przewidziana jest do działań zaczepnych zgodnie z przygotowanym przez armię planem operacji zaczepnej, równolegle z dowodzeniem i kierowaniem ogniem dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii, sztab artylerii dywizji może realizować pewne przedsięwzięcia związane z przygotowaniem pododdziałów do oczekujących dywizję działań zaczepnych. Przedsięwzięcia te będą zgodne z opracowywanym w międzyczasie planem działania dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii do działań zaczepnych dywizji. Jest oczywiste, że muszą zaistnieć odpowiednio sprzyjające warunki, ażeby przygotowanie pododdziałów do przyszłych działań zaczepnych nie uniemożliwiły wykonania przez dywizję zadań obrony. Wymienione wyżej przedsięwzięcia mogą dotyczyć przegrupowania pododdziałów, zmiany podporządkowania, przyjęcia nowych środków wzmocnienia oraz uzupełnienia amunicji i stanu zapasów materiałowych.

Przy realizacji przegrupowań sztab artylerii dywizji uwzględnia aktualne potrzeby ogniowe, uzgadnia z wydziałem operacyjnym sztabu dywizji drogi manewru, czas i inżynieryjne zabezpieczenia przegrupowania. Przegrupowanie będzie się łączyć najczęściej ze zmianą podporządkowania pododdziałów. W takiej sytuacji pułk, któremu odbiera się przydzielony do obrony pododdział artylerii, jak również pułk, któremu przydzielona została ta część pododdziału artylerii powinny być odpowiednio

wcześniej powiadomione, jak również powinny otrzymać odpowiednie wytyczne pozwalające im przystosować swoje plany do nowych warunków. Przydzielanie dywizji wzmocnienia do działań zaczepnych będzie miało miejsce najczęściej na krótko przed przejściem do natarcia, tak że wykorzystanie tych środków w obronie będzie najczęściej niemożliwe. Jeżeli jednak warunki pozwalają wykorzystać w walce przydzielone środki /np. środki rozpoznania bądź pododdział artylerii/, sztab planuje ich wykorzystanie wprowadzając odpowiednie zmiany do planu działania dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii. Do praktycznych przedsięwzięć sztabu należałoby zorganizowanie przejęcia przydzielonych środków, przydzielenie ich odpowiednim pododdziałom artylerii /przydzielenie środków rozpoznania/ lub pułkom dywizji/przydzielenie pododdziałów artylerii/, wydanie ewentualnie odpowiednich wytycznych lub zarządzeń określających sposób wykorzystania przydzielonych środków. W wypadku pozostawienia przydzielonych środków w dyspozycji dowódcy i sztabu artylerii dywizji - sztab będzie miał obowiązek ich przyjęcia, rozwinięcia, postawienia zadań i kierowania ich działalnością.

Uzupełnienie amunicji i tworzenie odpowiednich zapasów do działań zaczepnych będzie polegało na udzieleniu szefowi uzbrojenia odpowiednich wytycznych pozwalających mu zaplanowanie dowozu amunicji /w zrozumieniu: czasu, miejsca i ilości amunicji/ do poszczególnych pododdziałów artylerii.

W toku walki obronnej zachodzi często konieczność organizowania i wykonywania na żądanie dowódcy dywizji nieplanowanych zadań ogniowych.

W takiej sytuacji dowódca artylerii dywizji powinien:

- uzmysłwić sobie zadania i charakter celu;
- określić rodzaj ognia i czas jego trwania /jeżeli trzeba go prowadzić w określonym czasie/;
- postawić zadanie pomocnikowi do spraw rozpoznania, aby określił wymiary celów i ich współrzędne;
- po określeniu charakteru i wymiaru celów /tj. ogólnej objętości zadań/ określić skład artylerii do

wykonania tych zadań, zużycie amunicji, czas gotowości i sposób prowadzenia ognia;

- postawić zadanie szefowi sztabu lub jego pomocnikowi w celu przygotowania komendy;
- podać komendę dla podwładnych;
- zorganizować kontrolę ognia i jeżeli potrzeba, wprowadzić poprawki w czasie strzelania.

W wypadku podjęcia przez dowódcę dywizji decyzji wykonania nieplanowego uderzenia jądrowego, dowódca artylerii dywizji powinien przede wszystkim dokonać, przy pomocy oficerów sztabu, niezbędnych kalkulacji i zaproponować dowódcy dywizji moc ładunku jądrowego, rodzaj uderzenia, wysokość wybuchu i w przybliżeniu czas wykonania uderzenia jądrowego oraz poinformować o oczekiwanych rezultatach strzelania /wyniki oceny skuteczności strzelania/.

Po zatwierdzeniu propozycji przez dowódcę dywizji - dowódca artylerii powinien:

- postawić zadanie pomocnikowi do spraw rozpoznania określenia dokładnych współrzędnych punktu przygotowania danych;
- określić wykonawcę zadania;
- określić czas wykonania uderzenia, uwzględniając charakter celu /np. cel w ruchu/ i możliwości wykonawcy uderzenia;
- postawić zadanie szefowi sztabu lub jego pomocnikowi do spraw operacyjnych przygotowania komendy i jej zakodowania;
- przekazać komendę dla podwładnego;
- zorganizować określenie miejsca wybuchu /wcięcia przy pomocy środków radiolokacyjnych, punktów obserwacyjnych, obserwacji lotniczej/;
- określić pas bezpieczeństwa i podać go do wydziału operacyjnego sztabu dywizji z równoczesnym podaniem czasu uderzenia.

W wypadku istnienia pasa przesłaniania, działalność ogniowa dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji rozpoczyna się od ogni pojedynczych baterii artylerii wspierających walkę oddziału wydzielonego.

Walnę oddziału wydzielonego w pasie przesłaniania wspierają baterie artylerii z tymczasowych stanowisk ogniowych wysuniętych w pewnych wypadkach przed rejony obrony czołowych pododdziałów dywizji. Bateria dyżurna dywizjonu rakiet taktycznych oraz część artylerii są gotowe w każdej chwili do niszczenia środków napadu jądrowego nieprzyjaciela. W miarę wycofania się oddziału wydzielonego, wyznaczone do jego wsparcia pododdziały artylerii przegrupowują się bateriami w rejony zasadniczych stanowisk ogniowych /startowych/.

Maksymalne natężenie działalności ogniowej środków wspierających walnę oddziału wydzielonego zaznacza się w czasie wycofywania się oddziału wydzielonego przez rejony obrony czołowych pododdziałów dywizji.

Artyleria wydzielona do wsparcia oddziału wydzielonego wykonuje zadania ogniowe stawiane przez dowódcę dywizji jak i przez dowódcę oddziału wydzielonego. Do poprawiania ognia artylerii i wcięć punktów zerowych wybuchów jądrowych wykorzystuje się lotnictwo artyleryjskie, śmigłowce oraz środki rozpoznania radiolokacyjnego.

Szczególne role w tym okresie przypada organom rozpoznawczym. Rozpoznanie powinno określić położenie środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, rozmieszczenia artylerii i moździerzy, charakter i wielkość maszerujących kolumn wojsk nieprzyjaciela, kierunki oraz czas rozpoczęcia natarcia.

Na podstawie wyników rozpoznania, za zgodą dowódcy dywizji może w tym okresie nastąpić zmiana podporządkowania i ugrupowania dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii odpowiednio do przewidywanego zamiaru i charakteru działań nieprzyjaciela.

OPRACOWAŁ

Zak.: 5 schematów.

płk dr K. GOCYŁA

Wydrukowano w 150-egz.

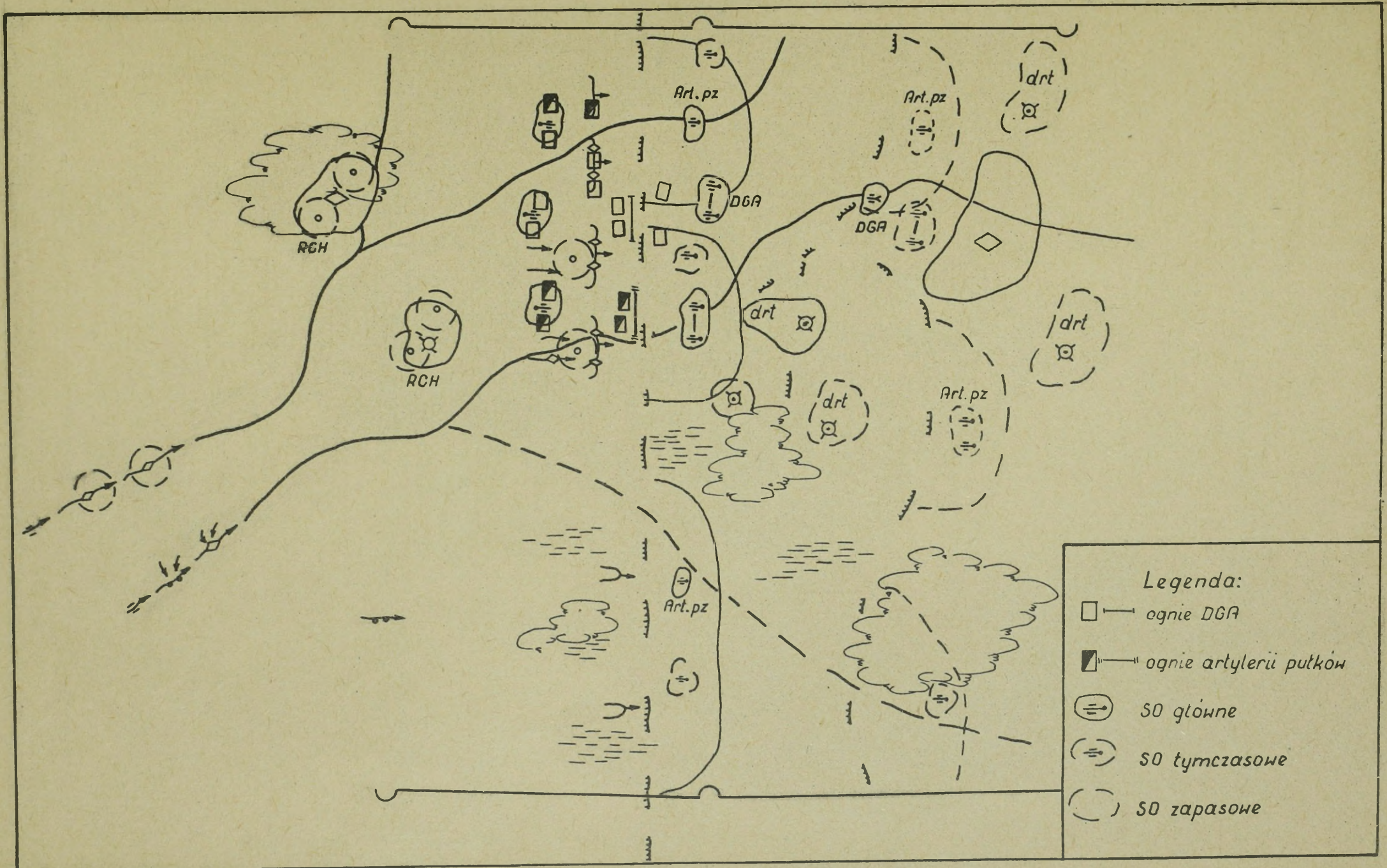
Egz. nr 1-150 B.T.

Wyk. płk dr K. Gocyła
Druk. S.Cz. dn. 11.03.68.
Nr ks.masz. 0420/0717/W.

Kor.H.S.

Schemat ugrupowania drt. i artylerii w obronie dywizji oraz zadań ogniowych przed przednim skrajem obrony

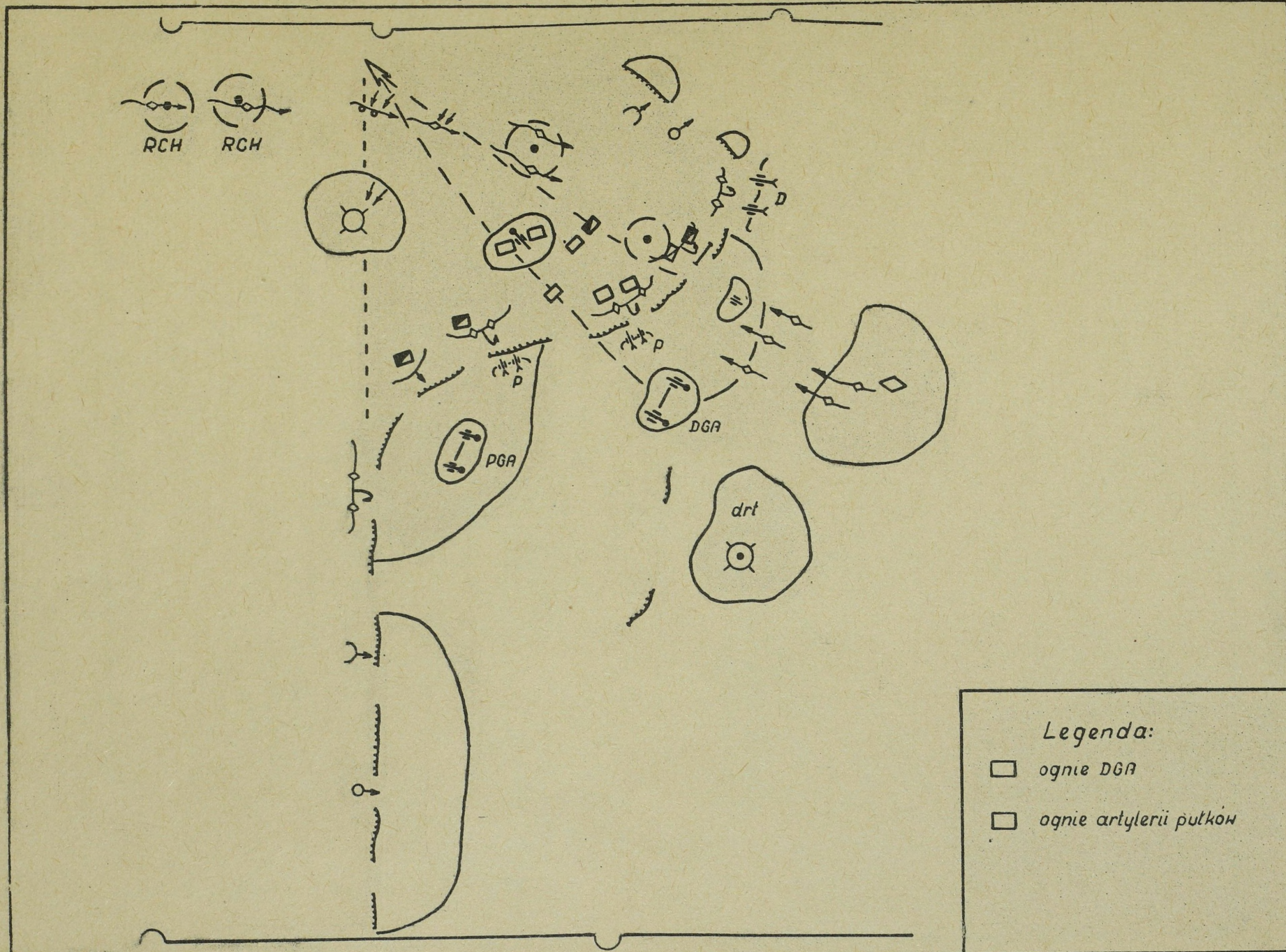
Egz. nr.
Nr. poz. 0718/ww
Załącznik nr. 1.

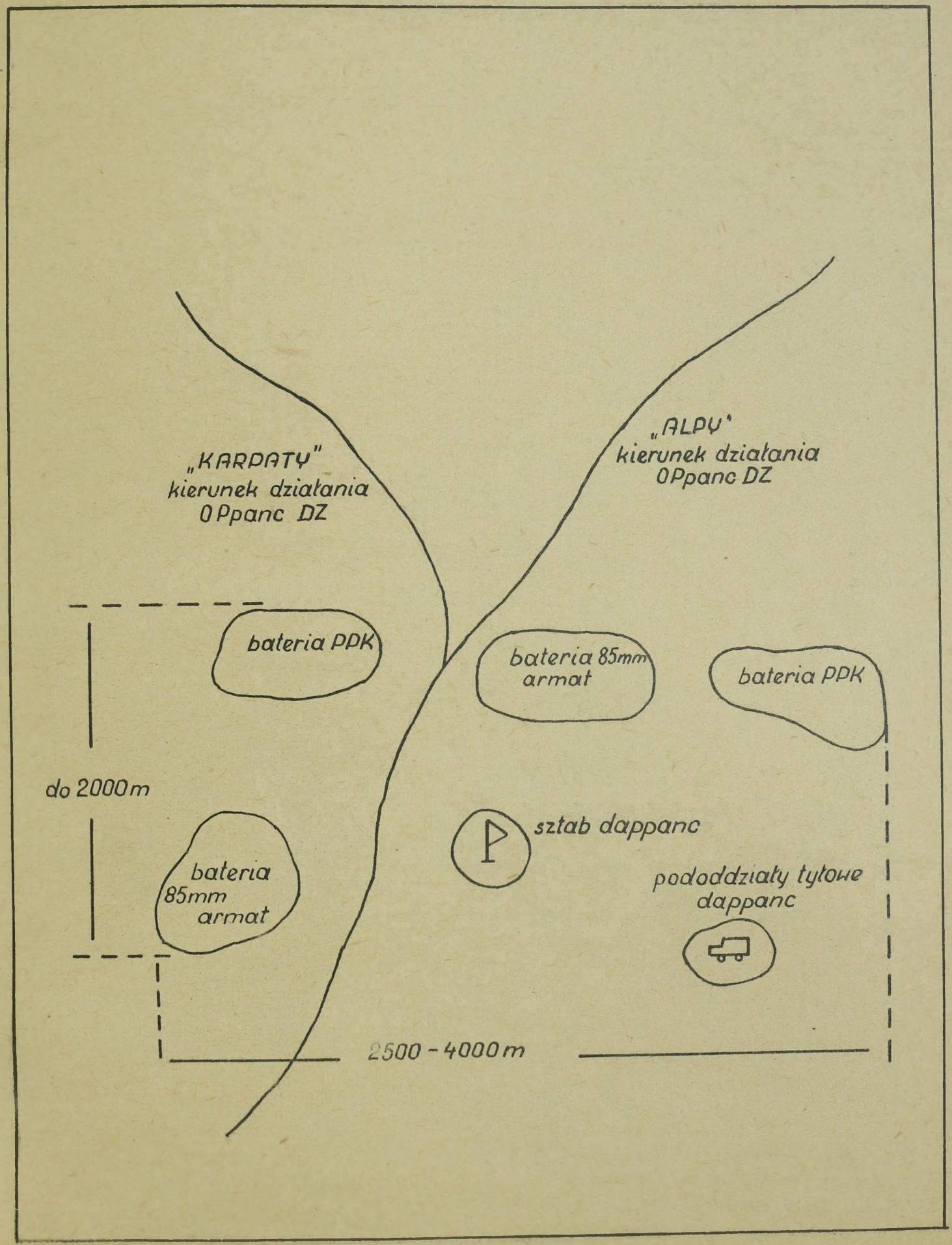
Schemat zadań ogniowych drt. i artylerii przy wsparciu kontrataku drugiego ruchu dywizji

Załącznik nr. 2

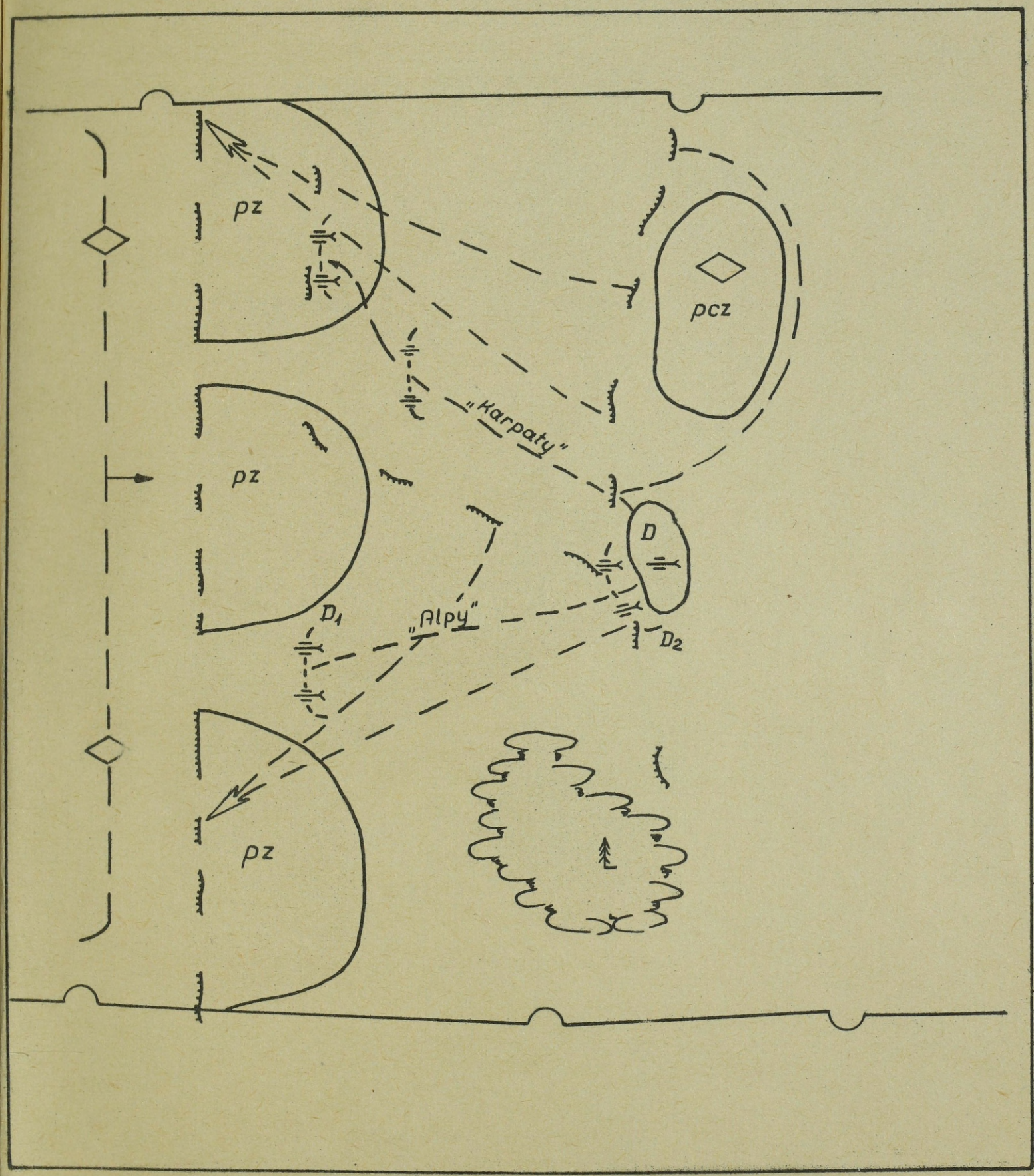
Egz. nr.
Nr. poz. 0718 MM

Schemat ugrupowania odwodu przeciwpancernej dywizji w rejonie rozmieszczenia

Schemat działania odvodu przeciwpancerneho DZ

Egz. nr.
Nr. poz. 0718 NH
Załącznik nr 5

Schemat ugrupowania bojowego odwodu przeciwpancernej DZ na rubieży rozwinięcia

